

GENERATION N VERDENSMÅL

**MEDIEKONKURRENCE
FOR SKOLER
EFTERÅR 2018**



VERDENS
BEDSTE
NYHEDER



Jyllands-Posten

POLITIKEN
den levende avis

**Ekstra
Bladet**

INDHOLD

KÆRE LÆRER 4

Generation Verdensmål 4

1. DEL: OM KONKURRENCEN 7

Konkurrencen 7

Praktisk 8

Bedømmelse 8

Vindere 9

Tidsplan 10

Kom godt i gang med 'Newsdesk' 12

Brug af fotos 14

2. DEL: GENERATION VERDENSMÅL 16

Hvem er Generation Verdensmål? 16

Verdens vigtigste plan 18

Bliv klog på Verdensmålene 21

Konstruktiv journalistik 22

Kvalitetsuddannelse (Mål 4) 30

Ligestilling mellem kønnene (Mål 5) 32

Mindre ulighed (Mål 10) 35

Bæredygtige byer og lokalsamfund (Mål 11) 36

Ansvarligt forbrug og produktion (Mål 12) 38

Klimaindsats (Mål 13) 40

Livet i havet (Mål 14) 42

Livet på land (Mål 15) 44

3. DEL: VIDEN OG INSPIRATION 48

Hjælp til 'Newsdesk' 49

4. DEL: GODE RÅD 50

God journalistik 50

Artiklens elementer 50

Det gode interview 54

Nyhedstrekanten 55

Fiskemodellen 56

De fem nyhedskriterier 57

Den gode vinkel 58

Gode råd til layout 59

FIF FRA DANSKLÆREREN - FÆLLES MÅL 60

KÆRE LÆRER

Politiken, Ekstra Bladet, Jyllands-Posten og Verdens Bedste Nyheder er rigtig glade for, at du har tilmeldt dig Mediekonkurrencen for Skoler - efterår 2018. Konkurrencen er støttet af Udenrigsministeriets Oplysningspulje. Vi ser frem til samarbejdet.

Generation Verdensmål

Når nyhedsmedier dækker verden i dag, er det ofte miljøkatastrofer, krige og terror, der kommer på forsiden. Det er alt sammen vigtige emner. Men samtidig er kloden et langt bedre sted at vokse op end for 20 år siden. Vi hører bare ikke om det, fordi det meget sjældent bliver 'breaking news'. Undersøgelser viser, at især unge også gerne vil høre om alt det, der virker igennem konstruktiv journalistik om fremskridt og løsninger.

Alle verdens lande har sammen vedtaget den mest ambitiøse plan for klodens udvikling nogensinde. Verdensmålene handler om at løse klodens største udfordringer. Vi skal afskaffe ekstrem fattigdom, bekæmpe ulighed og bremse klimaforandringerne inden 2030.

Der har aldrig været så mange unge, som der er i dag - og de er historisk engagerede i at ændre verden til det bedre. De spiller derfor en afgørende rolle for, om vi når Verdensmålene inden deadline.

Unge opfindere, nytænkere og aktivister på alle breddegrader er allerede i gang med at arbejde med Verdensmålene. Fra Bali til Danmark har børn og unge kastet sig over et eller flere Verdensmål og fundet kreative måder, der viser, at alle kan være med til at rykke tingene i en bedre retning.

Vi håber, du med materialet vil føle dig godt klædt på til at sætte dine elever i gang med Mediekonkurrencen for Skoler - efterår 2018.

**"One child, one teacher, one book,
and one pen can change the world"**

Malala Yousafzai

Lærermaterialet, som du står med i hånden, er inddelt i fire dele:

Del 1: Om konkurrencen

Del 2: Generation Verdensmål

Del 3: Viden og inspiration

Del 4: Gode råd

Jeres konkurrenceavis oprettes på www.newsdesk.dk. Hvis I har valgt at lave nyhedssite, opretter I dette på en valgfri platform. Fx WIX, Wordpress, Skoleblog. el.lign. Under 'Hjælp til Newsdesk' på **side 12** her i materialet giver vi dig en række oversigter og korte guides til god journalistik. Heriblandt oversigt over artiklens elementer, journalistiske modeller, den gode vinkel, og hvordan man interviewer. I lærervejledningen til 'Newsdesk' vil du kunne finde uddybninger af dette, samt alt hvad du behøver for at lave avis med din klasse. Du vil bl.a. kunne læse om det journalistiske sprog, journalistikkens mange genrer, hvordan man udvikler en idé, research og hvad presseetik er for en størrelse. Du finder lærervejledningen i venstremenuen på forsiden, når du er logget på 'Newsdesk', ved at klikke på spørgsmålstegnet. Igennem hele systemet vil I kunne klikke på spørgsmålstegnet i venstremenuen og finde både videoer og tekster om det redaktionelle, journalistiske og layoutmæssige arbejde.

Vi ønsker dig og din klasse rigtig god fornøjelse!

Katrine Haagensen Franck
Projektchef, JP/Politikens Hus

Thomas Ravn-Pedersen
Verdens Bedste Nyheder



1. DEL.

OM KONKURRENCEN

KONKURRENCEN

Under Mediekonkurrencen skal eleverne producere en avis og/eller et nyhedssite over temaet 'Generation Verdensmål'.

Avis

Eleverne laver deres avis i 'Newsdesk', som er en interaktiv platform opbygget efter den redaktionelle proces ved at lave avis. Eleverne skal researche, skrive, korrekturlæse og layoute alt efter hvilke roller, de er blevet tildelt. Via interaktion med mediet giver avisproduktionen således eleverne mulighed for at udforske og forstå temaets problemstillinger. Nogle uger efter deadline vil I modtage jeres otte siders avis i 500 trykte eksemplarer. Avisen kan I dele ud i jeres lokalområde og dermed være med til sprede budskabet og fortælle folk om de problematikker, I har fokuseret på i jeres avis. Avisen udstilles også på 'Avisens side' i 'Newsdesk'. Læs mere på [side 12](#)

Nyhedssite

Nyhedssitet kan bl.a. produceres i WIX, WordPress el. via Skoleblogs, men I bestemmer helt selv. Der findes flere gratis programmer på nettet, I kan anvende. WordPress er et åbent system, som alle kan anvende – og mange af jeres elever kender det måske allerede. Husk at integrere lyd, video, galleri osv. Der er faktisk ingen begrænsninger, når I laver et nyhedssite.

PRAKTISK

Det kræver tilmelding at deltage i Mediekonkurrencen. Tilmelding foregår på www.newsdesk.dk. Klik på billedet "Generation Verdensmål" på forsiden. Tilmeldingsfristen er den 19. august 2018.

NB: Der må max være 28 elever om én avis eller et nyhedssite. Det gælder også, hvis flere klasser arbejder sammen. Er I fx 42 elever, skal der laves to produkter.

Avis

- I skal producere jeres avis i avisværktøjet 'Newsdesk' på www.newsdesk.dk.
- I skal lave en avis på otte sider.
- Konkurrencen forløber i uge 38-46 (uge 42 undtaget). I tilmelder jer ikke en bestemt uge, men kan – i de 7 uger konkurrencen forløber – arbejde med avisprojektet, når det passer ind i klassens skema.
- Deadline for send til tryk er fredag den 16. november kl. 17.00.
NB: Det er kun den avisansvarlige lærer, som kan sende avisen til tryk.

Nyhedssite

- I producerer jeres nyhedssite i et valgfrit publiceringsværktøj.
- Efter fredag den 16. november kl. 17.00 må I ikke længere arbejde på jeres site.
- Senest fredag den 16. november kl. 17.00 skal I maile os et afleveringsskema, som bekræfter, at I har afleveret jeres nyhedssite. Dette vil I modtage på mail, og I skal bl.a. skrive url'en til jeres nyhedssite herpå.

BEDØMMELSE

Aviser og nyhedssites bliver bedømt af journalister på Ekstra Bladet, Politiken eller Jyllands-Posten samt journalister og kommunikationsuddannede hos Verdens Bedste Nyheder.

Generelt lægges der ved både avis og nyhedssite vægt på:

- At emnet er behandlet fra mange og gerne originale vinkler.
- At artiklerne sætter fokus på årets tema 'Generation Verdensmål'.
- At eleverne har lavet opsøgende journalistik uden for deres skole/uddannelsesinstitution med et bredt udvalg og typer af kilder.
- At der blandt artiklerne er solohistorier eller nye/anderledes vinkler inden for emnet.
- At artiklerne er skrevet journalistisk med brug af fx nyhedstrekanten, direkte citater og andre journalistiske virkemidler såsom underrubrikker og mellemrubrikker og på nyhedssite ved brug af fx video.
- At der er tilstræbt objektivitet i artiklerne med en skarp adskillelse af opinionsstoffet.
- At der er variation i genrerne lige fra nyheden og reportagen til portrættet og baggrundshistorien.
- At sproget er læseværdigt – undgå stavfejl, slåfejl og grammatiske fejl.
- At layoutet er overskueligt med et tydeligt hierarki og adskillelse mellem artiklerne.
- At siden/siderne har flotte illustrationer i form af egne fotos, grafikker og/eller tegninger.

VINDERE

Der kåres vindere i otte kategorier. En klasse som både har lavet nyhedssite og avis kan godt vinde for bedste avis i deres kategori uden, at deres nyhedssite vinder og omvendt. Klassen kan også være heldig at vinde for både bedste avis og bedste nyhedssite.

I 6.-7. klasse kåres

Bedste Ekstra Bladet avis
Bedste Politiken avis
Bedste Jyllands-Posten avis
Bedste nyhedssite

I 8. – 10. klasse kåres

Bedste Ekstra Bladet avis
Bedste Politiken avis
Bedste Jyllands-Posten avis
Bedste nyhedssite

Vinderne fejres i JP/Politikens Hus på Rådhuspladsen i København. Det er kun vinderne, der inviteres med til eventen. Er man fx tre klasser, der sammen har lavet to aviser, hvoraf den ene vinder, er det de elever, der har lavet vinderavisen, som inviteres med. Da der max må være 28 elever om ét produkt, kan der max komme 28 elever med til eventen.



TIDSPLAN

Medio august

Verdens Bedste Nyheders undervisningssite er klar på verdensbedstenyheder.dk/mediekonkurrence

Uge 38-46 (ekskl. uge 42)

Konkurrencen er i gang, og I kan lave avis over alle syv uger, når det passer ind i jeres skema.

Fredag d. 16. november

Senest kl. 17.00 skal den avisansvarlige lærer have sendt klassens avis til tryk. Jer, der laver nyhedssite, skal stoppe med at arbejde på samme tidspunkt og sende afleveringsskemaet til os på mail (skole@jppol.dk). Skemaet modtager du af os lidt før uge 38 på den mailadresse, du har opgivet ved din tilmelding.

Uge 47-50

Aviser trykkes og leveres til skolerne. Selvom I er flere klasser på én skole er det ikke sikkert, aviserne kommer på samme tid.

Uge 49-51

Verdens Bedste Nyheder, Ekstra Bladet, Politiken og Jyllands-Posten bedømmer nyhedssites og aviser. Vinderne offentliggøres på hhv. ekstrabladet.dk/skole, politiken.dk/skole, jyllands-posten.dk/skole og verdensbedstenyheder.dk/mediekonkurrence. Lærerne kontaktes direkte.

Jan/feb

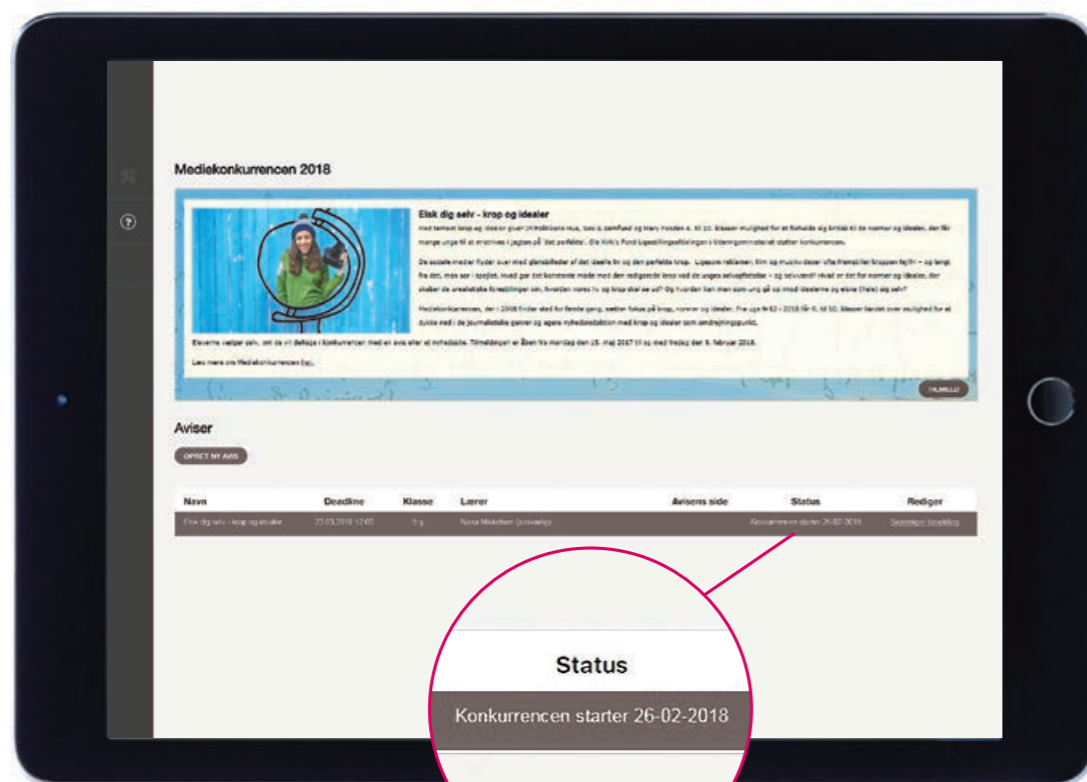
Kåring af vinderne i Pressen i JP/Politikens Hus på Rådhuspladsen i København.



KOM GODT I GANG MED NEWSDESK

Her giver vi nogle konkrete gode råd til, hvordan du som lærer bedst muligt kommer i gang og dermed får det bedst tænkelige undervisningsforløb med din klasse, når I skal lave avis med 'Newsdesk'.

1. Gå ind på www.newsdesk.dk.
2. I listen over aviser vil der under 'Status' for konkurrenceavisen stå 'Opret konkurrenceavis', når konkurrencen er gået i gang.
3. Følg de fire trin for at oprette en avis. Læs mere i Lærervejledningen, som du kan finde på samme side i venstremenuen under spørgsmålstegnet.



konkurrencen starter mandag uge 38

Har du brug for at øve dig i 'Newsdesk', kan du allerede nu klikke på 'OPRET NY AVIS'. Men husk, at du ikke kan bruge denne avis til konkurrencen. Vi anbefaler derfor, at du fx kalder denne avis for 'ØVEAVIS', så du nemt kan kende forskel, når konkurrencen er skudt i gang.

- Gå ind på www.newsdesk.dk.
- Se introvideoen til det dagblad du og din klasse skal arbejde med.
- Log ind med dit UNI-login.
- Orientér dig i lærervejledningen, som findes i venstremenuen på din forside under spørgsmålstegnet.
- Når du er klar til at prøve at lave avis, skal du trykke på 'OPRET NY AVIS'.

OBS! Vær opmærksom på, at der grundet den nye GDPR-lov skal forelægge en databehandlersaftale mellem JP/Politikens Hus og din kommune, før I kan få adgang til Newsdesk. De fleste kommuner har allerede godkendt aftalen, men hvis du oplever, at du og dine elever ikke kan logge på Newsdesk.dk med jeres UNI-logins, skal du kontakte Skoleafdelingen i JP/Politikens Hus. **Se side 49** for kontaktoplysninger.

Når du som lærer bruger dit UNI-login, vil alle elever på din skole automatisk være tilknyttet dig. Klik på din egen klasse og opret redaktioner. Tjek, at alle elever i din klasse fremkommer. Giv systemet lidt tid, hvis det er første gang, du anvender 'Newsdesk', da alle skolens brugere først skal hentes ind i systemet. Bemærk, at det er den tilsynsførende for UNI-login på din skole, der kan rette til, hvis der skulle være nogle elever, der mangler. Hvis I arbejder flere klasser sam-

men, kan du sagtens vælge elever fra flere klasser. Når du er logget på 'Newsdesk', vil du og dine elever kunne finde undervisningsmateriale og få journalistiske tips ved at klikke på spørgsmålstegnet i venstremenuen. Indholdet vil ændre sig alt efter, hvor du står i 'Newsdesk'. Det er en god idé at orientere sig i dette, før du og din klasse går i gang med jeres avis.



BRUG AF FOTOS

Jeres avis skal selvfølgelig have flotte fotos, der illustrerer lige netop det, I vælger at sætte fokus på. Vi anbefaler, at eleverne tager flest mulige billeder selv og laver illustrationer til deres egne artikler. Det handler om at være opfindsom – lad eksempelvis eleverne være hinandens modeller for at iscenesætte og illustrere en problematik, eller lav jeres egne grafikker og tegninger til avisen. Husk at spørge om lov før, du tager billeder af andre og bruger dem i avisen.

Upload billeder direkte fra det device, som de ligger på. Er billedet fx taget med telefonen, skal I åbne en browser på telefonen, logge på 'Newsdesk' og uploade billedet direkte.

Husk altid:

- Korrekt billedkreditering.
- Et foto må aldrig krediteres med fx 'Google'. Der er altid en fotograf til et foto – og man skal have tilladelse til at anvende et billede fra baser, hvor man ikke har fri adgang.
- Fotos fra nettet er i udgangspunkt ulovlige at bruge. Husk også, at fotos fra nettet oftest er lavet til skærmopløsning, hvilket betyder, at de vil blive pixelerede i en trykt avis.

Ritzau Scanpix Foto

Udover at uploade egne fotos har eleverne også adgang til billedbureauet Ritzau Scanpix Foto via Newsdesk, hvorfra de kan hente professionelle pressefotos til deres avis. Ved at trykke på 'SØG I RITZAU SCANPIX FOTO' bliver eleven sendt videre til Ritzau Scanpix Fotos hjemmeside. Når eleven har fundet et billede, trykker man på pilen, og billedet bliver sendt direkte over i billedkarussellen.

AVISENS SIDE

'Avisens side' er en udstillingsside for jeres avisprojekt, som I kan dele med venner, familie og bekendte. Når jeres avis er sendt til tryk, vil I kunne se den som e-avis på 'Avisens side' i 'Newsdesk'. I kan også gøre siden mere personlig ved at uploade et baggrundsbillede, skrive en profilttekst og dele 'Avisens side' på sociale medier.



2. DEL

GENERATION VERDENSMÅL

HVEM ER GENERATION VERDENSMÅL?

Kloden står overfor massive udfordringer. Samtidig viser flere undersøgelser, at unge aldrig før har været så engagerede i at løse dem.

Der har aldrig været flere unge mennesker på kloden. Og selvom de unge ofte bliver beskyldt for at være selvoptagede og bliver kaldt navne som selfie-generationen, tager de et stort ansvar for den verden, de lever i. Faktisk viser undersøgelser, at de er mere optagede af at forandre den, end nogen generation før dem har været. Vi burde måske nærmere kalde dem for Generation Verdensmål.

Unge har en vigtig rolle

Der er i dag 1,8 milliarder mennesker i aldersgruppen 15-29 år, hvilket svarer til cirka en fjerdedel af verdens befolkning. Næsten 87 procent af de unge bor i udviklingslande. De kommer til at leve med konsekvenserne af klimaforandringerne og de andre problemer, som kloden står overfor. Flere undersøgelser konkluderer, at det netop forklarer, hvorfor netop denne generation er mere engageret i at rykke verden i en bedre retning end nogensinde før.

Verden har en plan

I september 2015 vedtog alle verdens ledere Verdensmålene, der ofte bliver kaldt den mest ambitiøse plan for klodens udvikling nogensinde: I 2030 skal vi have afskaffet ekstrem fattigdom, bekæmpet ulighed og bremset klimaforandringerne. Det er første gang, at alle lande har skrevet under på at leve op til så store målsætninger.

Læs mere om de 17 Verdensmål på side xx

Generation Verdensmål ændrer verden

Verdensmålene handler især om børn og unges fremtid, og derfor spiller de også en vigtig rolle, hvis vi skal opnå Verdensmålene i 2030. Det er dem, der kommer til at udvikle de løsninger og teknologier, der skal til for at løse klodens største problemer. Og det er nutidens unge, der skal holde politikere og ledere op på, hvad de har lovet, da alle lande skrev under på Verdensmålene. I virkeligheden er Verdensmålene børnenes og de unges plan, og over hele kloden er børn og unge allerede i gang. De løser problemer på kreative og nytænkende måder og er på den måde med til at forandre verden.



VERDENSMÅL
for bæredygtig udvikling

UNGE RYKKER VERDEN

- 50 PROCENT AF KLODENS BEFOLKNING ER UNDER 30 ÅR.
- 72 PROCENT AF UNGE PÅ GLOBALT PLAN ARBEJDER AKTIVT MED AT GØRE VERDEN MERE BÆREDYGTIG.

Kilde: Global Shapers Survey, 2017

Journalistikken kan også bruges til at til at ændre verden til det bedre. Derfor opfordres eleverne i dette materiale til at bruge konstruktiv journalistik, der netop fokuserer på at vise løsninger på både globale og lokale udfordringer. Læs mere om konstruktiv journalistik på [s. 22](#)

VERDENS VIGTIGSTE PLAN

På FN's årlige generalforsamling i september 2015 vedtog alle verdens lande sammen

Verdensmålene. Det er blevet kaldt den mest ambitiøse plan for klodens fremtid nogensinde.

Vi skal gøre en ende på ekstrem fattigdom og sult på globalt plan, mindske ulighed og bekæmpe klimaforandringer. Vi skal alle kort sagt kunne leve et godt liv nu og samtidig give verden videre i ordentlig stand til de børn, der skal vokse op i den. Verdensmålene består af i alt 17 mål – og hele 169 delmål – som handler om at løse mange af klodens største problemer inden 2030. FN har med disse mål sat fælles kurs mod en bæredygtig fremtid for alle på planeten Jorden – en langt større udfordring end at lande på månen.

Kært barn har mange navne

Når man søger på nettet på jagt efter information om Verdensmålene, dukker der hurtigt en del andre betegnelser op. Her kommer en lyn-guide til navneforvirringen: På dansk kalder vi dem Verdensmål. Nogle gange bliver de kaldt Verdensmålene for Bæredygtig Udvikling. Målenes officielle, engelske navn er egentlig 'Transforming our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development'. Ofte bliver de derfor på engelsk kaldt 'Sustainable Development Goals' – hvilket også nogle gange bliver forkortet til det knap så mundrette SDGs (eller på dansk SDG'erne). Målene har dog også fået et ekstra navn på engelsk, der er lidt nemmere at kommunikere, nemlig Global Goals.

Verden har nået store fremskridt

Verdensmålene er ikke den første plan for klodens udvikling, men det er den hidtil mest ambitiøse. Før Verdensmålene så dagens lys, mødtes ledere fra alle lande i år 2000 lavede en plan for, hvordan verden skulle udvikle sig de næste 15 år. Fordi målene havde deadline i 2015, kom de på dansk til at hedde '2015 Målene'.

På engelsk hedder de millennium Development Goals. I starten mødte 2015 Målene udbredt skepsis. Mange mente ikke, at målene var realistiske. Men aftalen blev en milepæl på vejen til at gøre en ende på den globale fattigdom. Ikke alle målene blev 100 procent opfyldt, men der var stor fremgang på de fleste områder. Siden 1990 er andelen af verdens befolkning, der lever i ekstrem fattigdom, faldet med 69 procent. Lige mange drenge og piger starter nu i grundskole, globalt er antallet af nye hiv-smittede faldet med 40 procent siden 2000, og i samme periode er antallet af malaria-dødsfald faldet med 58 procent.

Også på de mål, der ikke blev helt opfyldt, har der været betydelige fremskridt.

Derfor blev målene også et springbræt til en ny plan for verdens udvikling, der går endnu længere end den første.

Nu gælder det hele verden

Hvor de tidligere 2015 Mål mest handlede om udviklingslandene, har alle verdens lande, også Danmark, med Verdensmålene nu skrevet under på at påtage sig et fælles ansvar og indstille sig på at producere, forbruge og opføre sig bæredygtigt. De nye Verdens-

mål vil – ligesom deres forgængere – få betydning for milliarder af mennesker. Denne gang skal problemerne med sult, fattigdom og sygdomme ikke kun blive mindre, men i mange tilfælde helt løses.

Vi har stadig 12 år til at nå vores deadline, og verden er allerede nået langt i løbet af de sidste tre år. Danmark er et af de lande, der gennemsnitligt er i front, hvilket skyldes, at der bliver arbejdet målrettet med Verdensmålene på mange forskellige områder. Danske virksomheder arbejder med at finde på vigtige løsninger i ind- og udland, og kommunerne har taget arbejdshandskerne på – flere af dem har lavet handleplaner for, hvordan de skal arbejde med Verdensmålene. Mange steder er de også blevet sat på skoleskemaet, hvilket er med til at ruste den næste generation til at tænke endnu mere bæredygtigt.



Foto: CCBY UN Women



Foto: Malte Kristiansen



Foto: CCBY Jechstra

BLIV KLOG PÅ VERDENSMÅLENE

Verdensmålene handler om at løse nogle af klodens største problemer. De skal sikre, at børn og unge i 2030 vokser op i en verden, hvor alle er lige, hvor der ikke er fattigdom, og hvor naturen og klimaet har det godt.

Målene repræsenterer ikke bare en drøm om, hvordan fremtiden skal se ud, de indeholder også løsninger på, hvordan vi skal nå dem. Hvert mål har egne løsninger, som ligger i delmålene. Målene hænger sammen med hinanden, og når vi arbejder for at opnå ét mål, nærmer vi os ofte også andre mål. For eksempel kan løsninger til at få bæredygtige byer og lokalsamfund også bringe kloden tættere på et bedre klima, hvis vi arbejder for grønnere byer med mindre forurening. Og når

vi arbejder for kvalitetsuddannelse til alle, kan det også bringe os tættere på ligestilling mellem kønnene, da det giver piger adgang til uddannelser og job, som traditionelt har været forbeholdt drenge.

Danmark er rigtig godt med i forhold til nogle mål. For eksempel går alle børn i skole og vi har ikke problemer med sult. Men alligevel er Verdensmålene også vigtige herhjemme – både fordi man altid kan forbedre sig, og også fordi vores måde at leve på i høj grad påvirker resten af verden. I Danmark har vi for eksempel et stort forbrug af el, vi har mange biler og vi køber mange ting, for eksempel tøj og smartphones. Det er med til at skabe udfordringer med forurening og klimaforandringer i andre dele af verden. I dette materiale har vi udvalgt otte af Verdensmålene, der i høj grad har indflydelse på vores hverdag i Danmark.

”Vi er den første generation, der kan afskaffe fattigdom, og den sidste, der kan forhindre de værste konsekvenser af klimaforandringerne”

Ban Ki-moon, FN's Generalsekretær, 2015

KONSTRUKTIV JOURNALISTIK

Journalister kan være med til at skabe håb og handling for en bedre verden.

Konstruktiv journalistik handler om at vise fremskridt og løsninger på verdens små og store udfordringer. En af de mest sejlivede misforståelser er, at konstruktiv journalistik er ukritisk "positiv journalistik". Men en konstruktiv nyhed er ikke bare en positiv nyhed. Det er en nuanceret nyhed, hvor både godt og skidt bringes frem, og hvor man går kritisk og fair til alle kilder.

Alligevel adskiller konstruktiv journalistik sig fra den klassiske journalistik på en række punkter. I den klassiske journalistik er det dybt lejret i DNA'en at fokusere på konflikter og problemer i samfundet.

Kig efter løsninger

Den konstruktive journalist er nysgerrig og afbalanceret og forpligter sig til ikke kun at påpege problemer, men også at finde løsninger. Derfor kaldes det også nogle gange for løsningsorienteret journalistik.

Verdens Bedste Nyheder vil gerne bidrage til et mindre sort/hvidt billede af verden, så vi ikke risikerer, at fejlagtige forestillinger om verdens udvikling spænder ben for videre udvikling.

Sådan laver I konstruktiv journalistik

- Tag udgangspunkt i fremskridt, muligheder og løsninger på globale, nationale og kommunale udfordringer.
- Vær kritisk, men ikke negativ.
- Tilføj perspektiv og globale trends – og vis den store historie i den lille.
- Vis kilderne som aktive, handlende mennesker i stedet for passive ofre.
- Giv læserne håb og tro på fremtiden og skab engagement.

VERDEN ER ET BEDRE STED, END VI TROR

Der er sket store fremskridt i verden over de seneste årtier. Det kommer bare sjældent på forsiden af avisen.

Over de seneste årtier er der sket enorme, positive forandringer for folks levestandard over hele kloden:

- Mere end en milliard mennesker er sluppet ud af ekstrem fattigdom.
- Fem ud af seks kan nu læse og skrive.
- 2,3 milliarder mennesker har siden 1990 fået adgang til rent vand.
- Antallet af mennesker, der dør af malaria, er faldet med hele 42 procent siden 2000.
- 17.000 flere børn overlever hver eneste dag.

De gode nyheder stopper ikke her. De mindst udviklede nationer tjener i dag næsten tre gange så meget som i 1990. Levealderen er steget over hele verden, og næsten dobbelt så meget i de mindst udviklede lande som gennemsnittet. Der er stadig mange udfordringer, men vi er allerede nået rigtig langt i indsatsen for at skabe en bedre verden.

Problemet er, at de færreste danskere er klar over det.

Fremskridt er sjældent 'breaking news'

En meningsundersøgelse foretaget af YouGov i 2015 viste, at 55 procent af danskerne tror, at verden er blevet værre gennem de sidste 20 år. Kun en fjerdedel af danskerne mener, at verden er blevet bedre. Selvom der er sket enorme, positive forandringer over hele kloden, når vi ser på for eksempel levealder, velfærd, indkomst, uddannelse og sygdomsbekæmpelse.

En del af forklaringen er, at fremskridt sjældent kommer på forsiden. Ofte er der tale om en udvikling, der er sket langsomt over en årrække, som derfor ikke bliver til 'breaking news'. Dækningen af udviklingslande kommer derfor tit til at handle om krige, terrorangreb eller sultkatastrofer. Det er alt sammen begivenheder og tilstande, der er en del af virkeligheden. Men det er langt fra hele billedet.

Hvis vi kun hører om alt det, der ikke virker, får vi ikke et dækkende billede af verden. I værste fald mister vi troen på, at indsatsen for at rykke kloden i en bedre retning nytter. Derfor er det også journalistens rolle at give læserne et nuanceret billede af verden ved at skrive om de fremskridt, der sker og de løsninger, der er på klodens fortsatte problemer.



BANANPLASTIK UDEN FORURENING

Ligesom mange andre storbyer er Istanbul plaget af forurening. Meget af forureningen kommer fra plastik, som er lavet af olie.

16-årige Elif Bilgin besluttede sig for at finde en løsning på problemet. Hun satte sig derfor for at opfinde en ny slags naturlig plastik, som man laver af bananskræller, og efter to år og tolv forsøg lykkedes det for hende. Bananplastik er billigt, nemt at genbruge, og man kan lave det hjemme i sit køkken.

Elif har siden vundet internationale priser for sin opfindelse, og hun arbejder i dag videre med nye projekter.



PIGER OPFINDER AFFALDSAPP

Nigeria har en af de hurtigst voksende befolkninger i verden, og det er også en meget ung befolkning. Faktisk er næsten halvdelen af Nigerias indbyggere under 15 år gamle.

Mange mennesker i Nigeria bliver syge, fordi affaldet ikke bliver håndteret korrekt og ofte slet ikke bliver afhentet. Derfor lavede en gruppe piger, der kalder sig selv 'Team Charis', en app ved navn 'Discardious'. Man bruger appen til at rapportere de steder, hvor der ligger affald, og så kommer der nogen og fjerner det.

Faktisk bliver apps brugt mere og mere til at løse både klima- og forbrugerproblematikker. I Danmark findes f.eks. appen 'Too good to go', der er et forsøg på at komme problemet med madspild til livs på de danske restauranter og caféer ved at sælge dagens overskydende mad til en lavere pris efter lukketid.



SØSTRE STOPPER PLASTIKPOSER

Melati og Isabel Wijsen er to søstre fra Bali, og de er på en mission for at redde deres smukke ø fra plastikposer. Millioner af plastikposer ender hvert år i havet, og poserne forurener vandet og kvæler dyrene.

Melati og Isabel besluttede sig for at sætte en stopper for forureningen, så de organiserede underskriftindsamlinger og samlede folk for at rydde op på strandene.

De to søstres indsats fik Balis guvernør til at forbyde plastikposer på Bali fra 2018.

I dag har 'Bye Bye Plastic Bags' spredt sig til andre kyster, og der findes nu i alt 17 afdelinger af organisationen rundt omkring i verden, hvor børn og unge arbejder for at komme problemet med plastikposer til livs.



Foto: James Duncan Davidson/TED

BYLANDBRUG FORVANDLER GHETTO

En gruppe teenagere, der kalder sig selv 'Urban Creators', overtog en tom grund i et hårdt og nedslidt kvarter. De forvandlede grunden til deres eget lille landbrug, hvor de dyrker friske grøntsager, som de nu sælger til folk og restauranter i nærområdet.

Projektet har forvandlet kvarteret, der er blevet sundere og mere sikkert for alle.

'Urban Creators' fandt ud af, at bylivet bliver bedre, når naturen får lov til at flytte ind. Og fænomenet er blevet hverdag i mange store byer, hvor urbane haver og fødevarefællesskaber er med til at gøre byerne grønnere og mere bæredygtige.



SYRIENS 'MALALA' KÆMPER FOR PIGERS SKOLEGANG

Mazoun Almellehan er fra Syrien. Hun har nu fået midlertidig opholdstilladelse i Newcastle i England, men før det boede hun med sin familie i en flygtningelejr i Jordan.

Mange piger i lejren blev gift i så ung en alder, at de var nødt til at droppe deres uddannelse. Hun startede derfor en kampagne, hvor hun gik fra dør til dør for at overbevise pigernes forældre om, at de skulle lade deres døtre fortsætte med at gå i skole og ikke blive gift så tidligt.

Mazoun er et eksempel på, hvordan man nogle gange kun har brug for en god portion viljestyrke for at opnå sit mål, og hun bliver ofte kaldt 'The Malala of Syria' på grund af sin ihærdige kamp for at lade piger gå i skole.



Foto: CCBY SA Frank Schwichtenberg

SKOLEELEVER GØR VERDENSMÅLENE BERØMTE

Laura og Samuel har gået på Københavns Kommunes Klima Ambassadør Uddannelse, hvor 7. klasse-selever lærer om klimaudfordringer, og hvor der er særligt fokus på Verdensmålene.

De er blevet ambassadører for klimaet på deres egen skole, hvor de løser opgaver og formidler deres viden om klimaet.

De får som ambassadører ansvar for, at deres viden når ud til endnu flere unge, og de bidrager med kreative inputs og løsninger på klimaproblemer, hvor de selv bor, og hvor de selv går i skole.



Foto: Malte Kristiansen

KVALITETSUDDANNELSE (MÅL 4)

Vi skal sikre alle lige adgang til kvalitetsuddannelse og fremme alles muligheder for livslang læring.

Mål nummer 4 om kvalitetsuddannelse er et af de mest populære Verdensmål. Det gælder både blandt eksperter og helt almindelige mennesker. FN afholdt i 2013 en verdensomspændende onlineafstemning, hvor alle var inviteret til at stemme på, hvad der var den vigtigste prioritet for dem og deres familie blandt de kommende Verdensmål. Ti millioner mennesker deltog, og de stemte mål nummer 4 op på en førsteplads.

Flere bæredygtighedseksperter har erklæret sig enige i afstemningens udfald. Selvom alle målene er vigtige, peger eksperterne på, at kvalitetsuddannelse er grundlaget, der ruster os til at arbejde med de øvrige 16 mål. Uddannelse gør os i stand til at forstå og gøre noget ved verdens problemer. Det skal sikre, at børn bliver i stand til at leve fredeligt sammen og håndtere konflikter samt gøre dem i stand til at støtte op om bæredygtig udvikling.

Mange steder i verden er adgangen til uddannelse steget, men kvaliteten er ikke altid fulgt med. I nogle udviklingslande er det kun omkring halvdelen af børnene, der har lært at læse, når de går ud af skolen, men heldigvis går det i den rigtige retning. UNESCO vurderer, at godt 83 procent af verdens unge mellem 15 og 24 år kunne læse og skrive i 1990. Seneste vurdering fra 2016 viser, at tallet er steget til 91 procent.

Lige mange piger og drenge starter i skole

- > I 1970 gennemførte cirka 75 procent af verdens børn grundskolen.
- > I 1980'erne steg tallet til over 80 procent.
- > I dag gennemfører over 90 procent af verdens børn grundskolen.
- > Tidligere har langt flere drenge end piger haft muligheden for at gå i skole, men i dag er der næsten lige mange drenge og piger, der starter i skole.

På de næste sider dykker vi ned i otte udvalgte Verdensmål, som har en særlig indflydelse på vores hverdag i Danmark:

- > Kvalitetsuddannelse (mål 4)
- > Ligestilling mellem køn (mål 5)
- > Mindre ulighed (mål 10)
- > Bæredygtige byer (mål 11)
- > Ansvarligt forbrug (mål 12)
- > Klimaindsats (mål 13)
- > Livet i havet (mål 14)
- > Livet på land (mål 15)

TIP!

Konstruktiv journalistik om Verdensmål 4

I Danmark har vi et af de højeste uddannelsesniveauer i verden. Men der er alligevel udfordringer. Hvor der mange steder i verden arbejdes på at give piger bedre adgang til uddannelse, så er der i Danmark opstået en tendens til, at drengene halter bagefter – både i folkeskolen og længere oppe i uddannelsessystemet. Hvordan kan det være? Og hvordan kan det løses? Er der andre steder i verden, hvor man ser en lignende udvikling?



Foto: CCBY Global Partnership for Education



LIGESTILLING MELLEM KØNNENE (MÅL 5)

Vi skal opnå ligestilling mellem kønnene og styrke kvinders og pigers rettigheder og muligheder.

Halvdelen af verdens befolkning er af hunkøn, men denne halvdel kan ikke altid leve og bidrage på lige fod, fordi kvinder ikke alle steder har samme rettigheder og

TIP!

Konstruktiv journalistik om Verdensmål 5

Danmark er et af de mest ligestillede lande i verden. Men selvom vi under afsnittet om Mål 4 kunne læse, at kvinderne efterhånden har overhalet mændene med uddannelse, er der stadig færre kvindelige folketingspolitikere, professorer og topledere. Tal fra Institut For Menneskerettigheder viser, at der er flere bestyrelsesformænd i danske virksomheder, der hedder Niels og Jens, end der er kvinder – de udgør nemlig kun syv procent i alt. Til gengæld viser undersøgelser, at kvinderne stadig er dem, der oftest laver mad, passer børn og gør rent i hjemmet. Også i forhold til lovgivning, er der områder i Danmark, hvor der stadig ikke er ligestilling, for eksempel barsel og værnepligt. Er denne skævvridning mellem kønnene i Danmark et problem? Og hvad skal der i så fald til for at løse det? Er der måske andre steder i verden, hvor man har fundet på løsninger?

muligheder som mænd. Det femte verdensmål sigter mod, at al diskrimination og vold mod kvinder og piger skal standses overalt i verden, og at kvinderne skal have lige rettigheder til ressourcer som land og ejendom, at deltage i det politiske liv, og ikke mindst bestemme over deres egen krop – heriblandt retten til selv at bestemme, hvor mange børn de vil have, og hvornår.

En af de ting, man kan gøre i praksis for at give kvinder bedre rettigheder er at forbyde børneægteskaber, så unge piger har en chance for at uddanne sig til andet og mere end blot at blive mødre. Stadig flere lande sætter ind mod børneægteskaber, og andelen af ekstremt unge brude falder langsomt i verden. I 1990 blev omkring 12 procent af verdens piger gift, før de var 15 år gamle, og det skete især i Afrika og Asien. I dag er tallet faldet til syv procent, og det hurtigste fald er sket i det nordlige Afrika. Dette viser, at det er muligt at ændre gamle traditioner, selv i meget traditionelle samfund.

Verdens kvinder gør sig også langsomt mere og mere gældende i politik. Rwanda er det land i verden, hvor der er flest kvinder i parlamentet, og hele 57 procent af de indvalgte er af hunkøn. Det skyldes blandt andet, at det blev skrevet ind i den nye grundlov, der blev lavet i 2003, at minimum 30 procent af pladserne skulle besættes af kvinder.

Bolivia er det eneste andet land, hvor minimum halvdelen af parlamentet består af kvinder. I 2016 steg antallet af kvinder i verdens parlamenter til 23 procent, hvor tallet i 2006 var 17 procent. I det nuværende tempo vil det stadig tage 45 år, før kvinder og mænd fylder lige meget i parlamenterne.

5 LIGESTILLING MELLEM KØNNENE



10

MINDRE
ULIGHED



MINDRE ULIGHED (MÅL 10)

Vi skal reducere ulighed i og mellem lande.

Nogle lande er langt rigere end andre lande, og nogle mennesker er ekstremt rige, mens andre er ekstremt fattige. Økonomisk ulighed er en politisk varm kartoffel, og alt efter politisk observans er der vidt forskellige meninger om emnet.

Derfor vakte det også opsigt, da to toneangivende organisationer indenfor økonomi, OECD og den Internationale Valutafond i 2015 konkluderede i en rapport, at mindre ulighed vil være til gavn for alle, dvs. både for rige og fattige, og at vi ikke behøver vælge mellem økonomisk vækst eller at bekæmpe ulighed. De to ting kan gå hånd i hånd. Faktisk konkluderer rapporten, at uligheden direkte hæmmer den økonomiske vækst, fordi mennesker i fattigdom ikke kan udfolde deres potentiale og derved heller ikke kan bidrage positivt til økonomien. Dermed er den stadigt voksende ulighed i verden ikke 'bare' et filosofisk spørgsmål om, hvad der er retfærdigt og ønskeligt, det handler også om, hvad der er økonomisk fordelagtigt.

Verdensmål 10 handler både om at nedsætte den generelle ulighed mellem rige og fattige lande, og mellem mennesker internt i hvert land. Konkret skal det måles på, at indkomsten for de fattigste 40 procent af hvert lands befolkning skal stige hurtigere end gennemsnittet.

Et af de konkrete delmål er, at det skal blive langt billigere for migranter at sende penge hjem til hjemlandet. En meget stor del af de pengestrømme, der flyder fra den rige til den fattige del af verden er nemlig i dag ikke længere udviklingsbistand, men derimod penge, som migrantarbejdere tjener i andre lande og sender hjem til familien. Det er blevet lidt billigere at overføre penge siden 2008, og verdens lande er blevet enige om, at det på længere sigt højst skal koste 3 procent i omkostninger at sende penge hjem.

TIP!

Konstruktiv journalistik om Verdensmål 10

Selvom der også findes økonomisk ulighed i Danmark, så er vi i et globalt perspektiv et af de lande, med mindst ulighed og størst omfordeling af vores økonomiske ressourcer – især på grund af vores skattesystem. Men Danmark er i forhold til resten af verden et meget velhavende land. Hvilke tiltag kunne Danmark som land være med til at tage, for at sikre mere økonomisk lighed mellem verdens nationer?

Foto: CCBY Asian
Development Bank

BÆREDYGTIGE BYER OG LOKALSAMFUND (MÅL 11)

Vi skal gøre byer og lokalsamfund inkluderende, sikre, robuste og bæredygtige.

Over halvdelen af verdens befolkning bor nu i byerne, og vandringen fra land til by ser ud til at fortsætte. Det giver både en række store udfordringer og en række muligheder. De mange store byer bruger enorme mængder af mad, vand og andre ressourcer, og producerer kæmpemæssige dynger af affald, der skal håndteres. Men når mange mennesker bor samlet, er det også nemmere at indsamle og håndtere affaldet, end hvis folk bor spredt.

Koncentrationen af de mange mennesker i byerne har betydet, at luftforurening nu slår millioner af mennesker ihjel hvert år på verdensplan. Men omvendt giver befolkningstætheden også bedre muligheder for at løse problemet, blandt andet via mere og bedre offentlig transport. Nøglen til at løse flere af problemerne ligger i bedre byplanlægning, hvilket også indgår i et af delmålene. I de områder, hvor væksten i byerne ikke er blevet håndteret ordentligt, har det ført til dannelse af slumområder med koncentreret fattigdom og øget grobund for kriminalitet. Derfor skal de eksisterende slumområder opgraderes, og det skal sikres, at der ikke kommer nye til. Næsten tre fjerdedele af verdens lande arbejder allerede med at komme problemet til livs og gøre områderne sikre med gode boliger, ordentlig affaldshåndtering og bedre transportsystemer, hvor alle kan komme omkring uden at forpøste luften med forurening.

- 23 procent af verdens urbane befolkning bor i dag i slumområder. Det er et fald fra 28 procent i 2000.
- I Latinamerika var det over 29 procent af befolkningen, hvor tallet nu er faldet til 21 procent.
- I Sydøstasien er andelen faldet fra omkring 38 procent til cirka 28 procent.

Kilde: *The Sustainable Development Goals Report 2017*

TIP!

Konstruktiv journalistik om Verdensmål 11

I Danmark er der ikke længere slumområder, men vi har andre udfordringer. Vi skal blive bedre til at sortere vores skrald, så vi kan genbruge mest muligt. Hvad sker der med affaldet, der hvor du bor? Vi har også mange biler, og det skaber pres på vejene og luftforurening. Ofte sidder der jo kun én eller to i en bil med plads til fem personer. Er der bedre måder at fragte os fra A til B? Måske bliver der arbejdet med mere bæredygtig offentlig transport i din by eller måske er der et andet sted i Danmark eller verden, som kan inspirere politikerne, der hvor du bor?

11 BÆREDYGTIGE BYER OG LOKALSAMFUND



ANSVARLIGT FORBRUG OG PRODUKTION (MÅL 12)

Vi skal sikre bæredygtigt forbrug og produktionsformer.

Hvis vi for alvor vil gøre noget for at sikre en bæredygtig fremtid, så er det især vores forbrug og produktion, vi skal ændre på. Menneskehedens ressourceforbrug er enormt, men meget af forbruget er rent faktisk helt unødvendigt.

Nye tal viser for eksempel, at 1,4 millioner bananer går til spilde hver eneste dag – alene i Storbritannien. Det er spiseklare bananer, der er blevet dyrket langt borte, ofte med stort forbrug af sprøjtemidler, og derefter fragtet mange tusind kilometer for blot at ende i en engelsk skraldespand. Ifølge tal fra den engelske regering indrømmer hver tredje brite, at de smider bananer ud, hvis der er en eneste plet eller mærke på skrællen, og hver tiende smider endda bananer ud, hvis der er noget af skrællen, der stadig er grøn.

Og problemet handler ikke kun om bananer. Omkring en tredjedel af alle verdens fødevarer ender som skrald. Det betyder omvendt, at der her er en kæmpe mulighed, hvis vi begynder at se den spildte mad som en ressource, der kan bruges bedre. Verdensmål 12 har blandt andet som ambition, at det globale madspild skal halveres inden 2030.

Udover maden producerer vi også en masse andre ting, der måske eller måske ikke er behov for, og som ikke altid bliver produceret under ordentlige forhold. Det betyder ikke bare et overdrevent stort ressourceforbrug, men også at produktionen og transporten af varerne kan ødelægge miljøet lokalt og globalt. I mange tilfælde kan produktionen ændres, så skadelige kemikalier udskiftes med mindre skadelige stoffer og ikke udledes direkte i miljøet. Inden 2020 skal vi begynde at håndtere alle kemikalier og spildprodukter på en miljømæssigt forsvarlig måde.

TIP!

Konstruktiv journalistik om Verdensmål 12

Kig ned ad dig selv. Måske har du en T-shirt eller et par jeans af bomuld på? Hvis du har mange T-shirts i dit skab derhjemme, er du ikke den eneste. Hver dansker køber i gennemsnit 16 kg tøj om året. Et par jeans vejer omkring 1 kg.

Vores store tøjforbrug derhjemme har konsekvenser for både andre mennesker og vores miljø. Bæredygtigt forbrug og produktion er et af de områder, hvor Danmark halter efter. Til gengæld er det også et af de områder, hvor der bliver præsenteret mange kreative løsninger. Det gælder virksomheder, der arbejder målrettet med recycling og upcycling og initiativer, der forsøger at komme vores madspild til livs f.eks. supermarkedskæden 'WeFood', der sælger overskudsmad og giver sit overskud til nødhjælpsarbejdere. Hvordan kan vi i Danmark gøre vores forbrug mere bæredygtigt? De fleste ved jo nok godt, at vi burde forbruge mindre eller bedre – men alligevel køber vi masser af nyt tøj og smider mad ud.

12 ANSVARLIGT FORBRUG OG PRODUKTION



KLIMAINDSATS (MÅL 13)

Vi skal handle hurtigt for at bekæmpe klimaforandringer og deres konsekvenser.

Verdensmål 13 handler både om, at vi skal bremse klimaforandringerne, og at vi skal styrke vores modstandskraft mod de forandringer, der nu ikke længere kan undgås. Blandt andet ved at bygge bedre kloaker, så vi undgår oversvømmelser ved skybrud. Samtidig skal vi hjælpe udviklingslandene med at reducere deres udslip af CO₂, selv mens de opretholder den økonomiske vækst, der skal til, hvis vi skal nå målet om at få alle mennesker ud af ekstrem fattigdom.

I 2015 indgik verdens statsoverhoveder og ledere en klimaaftale ved COP21-konferencen i Paris. Aftalen skal sikre, at verdens lande sammen arbejder for at mindske vores samlede CO₂-udslip og undgå de værste følger af den globale opvarmning. Klimaaftalen blev af mange eksperter kaldt et vigtigt skridt i den rigtige retning, men den er ikke i sig selv nok til at løse problemet. Vi skal udlede langt færre drivhusgasser, end aftalen lægger op til, hvis vi vil undgå de mest katastrofale konsekvenser af den globale opvarmning. Derfor er det meningen, at verden løbende skal udlede mindre og mindre CO₂. Det kommer til at kræve en hurtigere omstilling af den globale økonomi, end der nogensinde er set før, og udfordringen er enorm.

Til gengæld er der også mange positive tegn på, at omstillingen er i fuld gang. Kina er et af de lande, som mange havde troet, ville stå i vejen for en klimaaftale. Landet har imidlertid vedtaget lovgivning, der skal sikre en omstilling til mere vedvarende energikilder,

så de ikke længere er så afhængige af deres kulkraftværker som tidligere, og det har gjort Kina til et af foregangslandene i forhold til omstilling til grøn energi. Lige nu investerer kineserne faktisk i bæredygtig energi hurtigere end noget andet land. En stor del af forklaringen er, at prisen på solceller er faldet med hele 80 procent siden 2008, så solceller nu ofte kan konkurrere på lige fod med olie og kul.

Samtidig er vindenergi også blevet mainstream. På bare et enkelt år er Storbritanniens kulforbrug faldet med 52 procent. Tre kulkraftværker blev lukket, og den gamle industri-nation har nu mere vindkraft end kulkraft.

13 KLIMA-INDSATS



TIP!

Konstruktiv journalistik om Verdensmål 13

I Danmark har vi et højt forbrug af energi, men vi er også et foregangsland med vores mange vindmøller. Hvor stammer den strøm fra, som du har ladet din computer op med? Hvor meget CO₂ udleder en dansker og hvor meget udleder en nigerianer? Hvad bruger vi det meste af vores energi på, og hvilke energityper er de mest oplagte at benytte i Danmark? Er det anderledes i for eksempel afrikanske lande, hvor der måske er mindre vind, men til gengæld meget sol? Hvad er de største udfordringer for vores omstilling til bæredygtig energi i Danmark – og er det de samme udfordringer i andre lande?

TIP!

Konstruktiv journalistik om Verdensmål 14

Verdenshavene respekterer ikke grænser og territorier. Derfor har vores egen adfærd omkring de danske farvande også potentiel betydning andre steder, for eksempel når vores forbrug fører til udledning af mikroplastik eller anden forurening i havet. Men danske forbrugere påvirker også fiskebestande og verdens have direkte, når vi står køledisken i supermarkedet. Vi kan vælge, om vi køber fisk, der er fanget langt væk i andre dele af verden og som måske er truet eller fanget på en ubæredygtig måde. Her har især vores store appetit på tun været genstand for debat i de senere år, fordi de globale tunbestande er stærkt pressede. Hvad skal der til for at rette op på de pressede fiskebestande? Og hvordan sikrer vi, at fisken på middagsbordet er fanget lovligt og bæredygtigt?

14

LIVET
I HAVET



LIVET I HAVET (MÅL 14)

Vi skal bevare og sikre bæredygtig brug af verdens have og deres ressourcer.

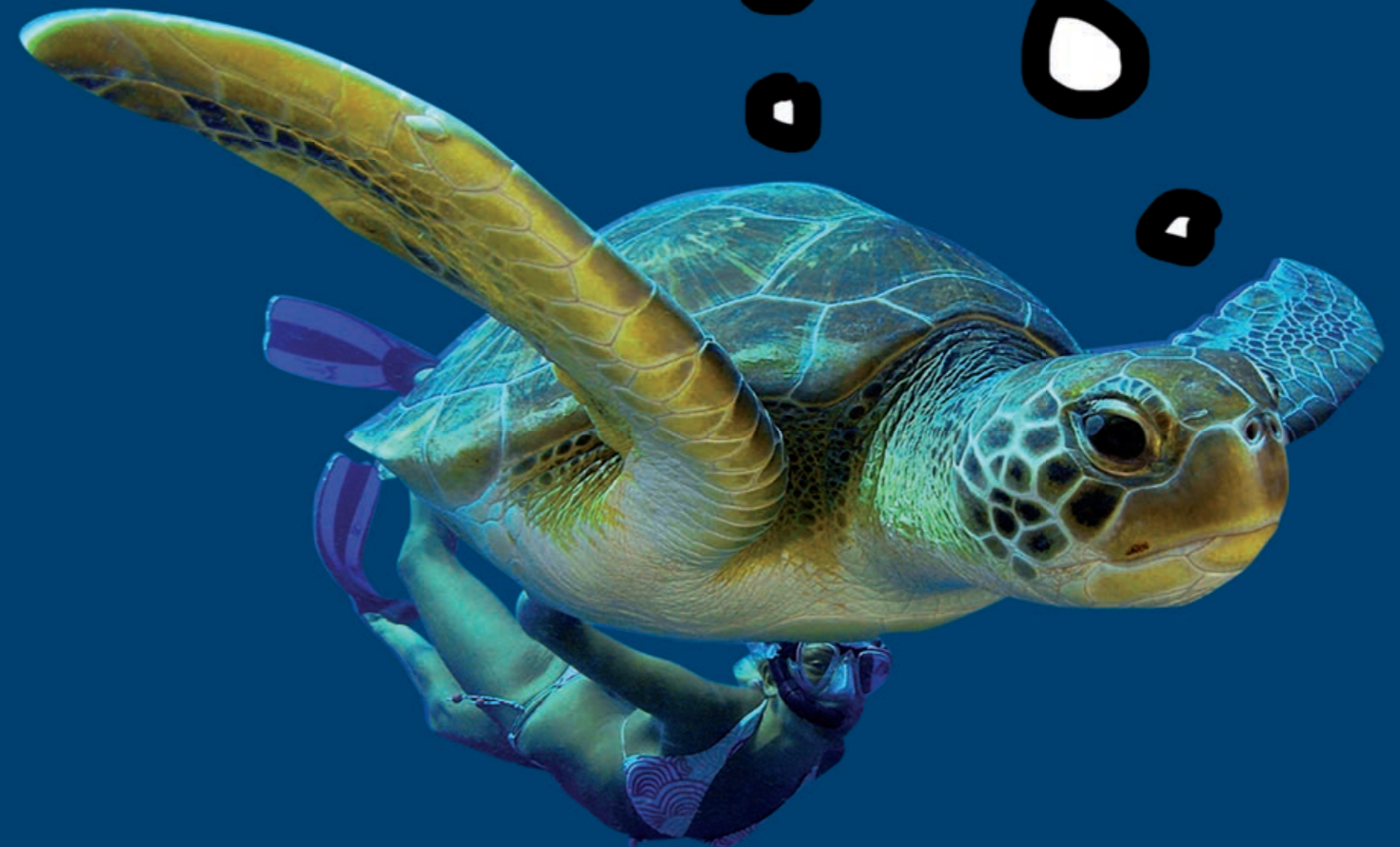
Livet i havet er langt mere vigtigt for os her på landjorden, end de fleste går og tænker på. Blandt andet kommer omkring halvdelen af luftens ilt fra algerne i havet, og fangsten af fisk, skaldyr og blæksprutter giver mad på bordet for omkring tre milliarder mennesker.

Men vi menneskers ofte hensynsløse brug af havene har sat dem under stærkt pres. Omkring 40 procent af verdens have er i dag stærkt belastede af blandt andet forurening, overfiskeri og ødelæggelse af rev og levesteder for fisk og andre dyr langs kysterne.

Verdensmål 14 handler blandt andet om, at vi skal nedbringe forureningen af verdenshavene betydeligt, og at vi skal sætte en stopper for overfiskeri.

Selvom havene i dag er meget pressede, er der også tegn på, at verdens lande begynder at gå i en mere bæredygtig retning: Størrelsen af de globale beskyttede havområder er mere end fordoblet siden 1990. Der er i dag langt færre olieudslip fra tankskibe end i 1970'erne, selvom vi i dag fragter langt mere olie med skib. Flere lande er begyndt at slå ned på plastikforurening, der især skader livet i havet, blandt andet ved at forbyde plastikposer eller gøre dem dyrere for at få folk til at bruge færre af dem. I 2016 lavede 57 lande en aftale, der sætter ind mod piratfiskeri. Og efter årtiers hårdt arbejde er flere truede arter af havdyr blevet reddet på kanten af udryddelse.

Men vores massive udledning af CO2 betyder, at havene bliver varmere – og det medfører kraftigere storme og skader for eksempel koralrev og skaldyr. Verden over foregår der forskellige forsøg for at finde en måde at redde koralrevene, men i sidste ende vil det kun for alvor hjælpe, hvis vi skruer betydeligt ned for vores udledninger af CO2.



LIVET PÅ LAND (MÅL 15)

Vi skal beskytte, genoprette og støtte bæredygtigt brug af økosystemer på land, fremme bæredygtigt skovbrug, bekæmpe ørkendannelse, standse udpining af jorden og tab af biodiversitet.

Verdens natur og dyreliv er under hårdt pres: Siden 1970 er halvdelen af alle verdens vilde dyr forsvundet. Årsagen er både, at mennesker har jaget og dræbt for mange af dyrene, og at deres naturlige levesteder er blevet mere eller mindre ødelagt. De livsvigtige planter og svampe er også på retur mange steder, fordi folk rydder jorden til fordel for kvæg eller afgrøder.

Men selvom det samlede billede er meget alvorligt, er der også positive ting at fortælle. Halvfjerdserne var ikke kun starten på nedgangen for naturen, men det var også et årti, hvor mange mennesker blev mere opmærksomme på menneskers brug og misbrug af naturen. Det begyndte både at gå op for folk, at arter kan uddø for evigt, og at vi kan gøre noget for at undgå det.

Den erkendelse blev starten på mange miljøbeskyttelsesbevægelser og organisationer, der stadig arbejder på at oplyse folk og redde de truede arter. Organisationernes arbejde har været en af de vigtigste grunde til, at mange af de mest velkendte og populære truede dyrearter i dag er blevet reddet på randen af udryddelse. Blandt andet er der i dag blevet betydeligt flere pandaer og tigere i den vilde natur end for 20 år siden, selvom antallet stadig er langt fra det oprindelige.

Andre arter har været mindre heldige. For eksempel falder antallet af elefanter og næsehorn stadig, fordi deres horn og stødtænder kan sælges for enorme summer, især til Kina. Men på det seneste er den kinesiske regering begyndt at sætte ind overfor elfenbenshandlen, og der er derfor stadig et forsigtigt håb for de store tykhuder.



TIP!

Konstruktiv journalistik om Verdensmål 15

Du har sikkert hørt om, at ulven er tilbage i Danmark. Det skaber glæde hos nogle, fordi den er et af vores oprindelige, vilde dyr og den bidrager til et mere mangfoldigt dansk dyreliv. Men den er også kilde til frygt og især fåreavlere har haft problemer med, at ulven angriber deres får. Den danske ulv er et godt billede på de dilemmaer, vi står med, når vi på den ene side gerne vil bevare den vilde natur – men også har brug for store landarealer til beboelse og landbrug. Hvilke dyr er truede i Danmark, og hvad skal der til for at redde dem? Hvorfor er det vigtigt at bevare de truede dyrearter? Hvad sker der for eksempel, hvis bierne forsvinder i Danmark og Europa? Kan du finde løsninger på, hvordan vi bedre kan både udnytte og bevare naturen på samme tid?

15 LIVET PÅ LAND



VERDEN ER FYLDT MED FANTASTISKE FREMSKRIDT. OG LISTEN VOKSER HELE TIDEN. FIND FLERE PÅ VERDENSBEDSTENYHEDER.DK

PERU

Perus børn bliver højere og klogere

Det har givet gode resultater i Peru at investere i bedre mad til små børn. Langt flere bliver nu højere, sundere og mere intelligente.

Kilde: Verdensbanken

BRASIL IEN

Brasilien planter ny regnskov

Verdens største genplantningsprojekt skal plante 73 millioner nye træer i Brasilien inden 2023. Landet ønsker at genplante 12 millioner hektar inden 2030.

Kilde: EcoWatch

NIGERIA

Stor indsats mod farlig sygdom

Nigeria er begyndt på den største vaccineringskampagne i landets historie. På et år skal 25 millioner vaccineres mod gul feber, der kan give leverskade.

Kilde: UN News

SYDAFRIKA

Hiv-medicin er blevet mainstream

I 2000 havde kun 90 personer i Sydafrika adgang til medicin mod hiv. I dag har over fire millioner smittede fået adgang til den livsvigtige medicin.

Kilde: UNAIDS

ENGLAND

Gratis vand skal spare plastik

I England skal butikker, caféer og virksomheder inden 2021 tilbyde at fylde folks vandflasker gratis. Det kan spare mange millioner plastikflasker om året.

Kilde: BBC News

KINA

Renere luft giver længere liv

Kineserne kan nu se frem til at leve 2,4 år længere i gennemsnit, takket være fire års kamp mod forurening i byerne.

Kilde: New York Times

PAKISTAN

Dåbsattest gennem mobilen

Takket være et app-projekt fik 95% af nyfødte i et område af Pakistan en dåbsattest i 2015, mod kun 5% året før. Registreringen giver børnene flere rettigheder.

Kilde: UNICEF & Telenor

3. DEL

VIDEN OG INSPIRATION

LAV INTERVIEW MED VERDENS BEDSTE NYHEDER

Når eleverne skal lave interviews, er de velkomne til at ringe til Verdens Bedste Nyheders medarbejdere i uge 36-48 mandag til torsdag mellem klokken 10 og 12 på tlf.: 78 79 77 83. Eleverne kan også sende spørgsmål til Verdens Bedste Nyheder på mediekonkurrence@worldsbestnews.org

Eleverne kan med fordel også researche sig frem til andre eksperter og kilder, de kan bruge i deres artikler og indslag.

På [side 54](#) er der også gode råd til interview, som dine elever kan bruge.

Relevante links

- > Temaside om Mediekonkurrencen. Her kan eleverne blandt meget andet finde svar på spørgsmål, vi ofte bliver stillet om Verdensmålene og konstruktiv journalistik: verdensbedstenyheder.dk/mediekonkurrence
- > Verdens Bedste Nyheders hjemmeside, hvor du kan finde konstruktive nyheder om bæredygtig udvikling og information om Verdensmålene: verdensbedstenyheder.dk
- > Verdenstimen er Verdens Bedste Nyheders undervisningssite om Verdensmålene, hvor du kan finde undervisningsmateriale målrettet forskellige klassetrin og fag: verdenstimen.dk
- > Verdensmålenes officielle hjemmeside: globalgoals.org
- > Gapminder formidler data om fremskridt på flotte og interessante måder, der bl.a. kan bruges i undervisningen: gapminder.org

[Til Claus: Eventuelle slutnoter flyttes herop](#)

HJÆLP TIL 'NEWSDESK'

Når du er logget på 'Newsdesk', kan du finde hjælpevideoer, tips og vejledninger i venstremenuen. Indholdet varierer alt efter, hvor du er i 'Newsdesk' og hvilket avis-brand, du arbejder med. Du vil også kunne orientere dig i drop-down menuen, der kommer frem, når du klikker på dit navn. Samme sted kan du kontakte Skoleafdelingen i JP/Politikens Hus, hvis du skulle få brug for det.



SKOLE@JPPOL.DK



33 47 21 47

Vi bestræber os på at besvare din mail indenfor 24 timer i hverdagene. Telefonen bliver ikke altid besvaret, men læg en besked med navn og nummer, så ringer vi tilbage. Det er vigtigt, at du oplyser dit telefonnummer, så vi kan ringe tilbage til dig.

Jo flere oplysninger du skriver i din mail, eller indtaler på telefonsvarer, jo bedre kan vi hjælpe dig: Din skole, avisens titel eller/og en kort beskrivelse af problemet.

4. DEL

GODE RÅD

GOD JOURNALISTIK

Hvem gider læse en kedelig avis, høre et søvndyssende radioprogram eller se et ligegyldigt tv-program? Ingen! Journalisten er nødt til at gøre det lidt spændende. Læsere, lyttere og seere skal have lyst til at få hele historien og føle, at det er vigtigt at gå videre i historien. Derfor skal alle historier helst have en overskrift (rubrik), der skaber interesse og giver læseren lyst til at grave dybere. At være journalist er mere end blot at skrive en artikel. God journalistik kræver, at man går ud i marken og indsamler oplysninger, redigerer og formidler det på en objektiv måde. Man skal både være nysgerrig, kritisk og ikke mindst professionel.

At være nysgerrig

Er det, som skaber grundlaget for en artikel. En god journalist går ud i verden for at få svar på spørgsmål ved at spørge sig selv: Hvordan hænger det sammen?

At være kritisk

Er, at journalisten ikke tager et hvert ord for gode varer, selvom de måske kommer fra magthavere og politikere. Journalisten skal konstant stille spørgsmålstegn ved, om informationen er pålidelig eller ej.

At være professionel

Er at skrive journalistik uafhængigt af særinteresser og for og til et massepublikum. Journalistik skal være: tilstræbt objektiv; ens meninger skal holdes ude af artiklen. Journalistik dokumenterer fakta.

I 'Newsdesk' vil du og dine elever kunne finde information om den journalistiske genre; Nyhedskriterier, genrebegreber, modeller og meget mere. På de følgende sider, giver vi et overblik over nogle af de værktøjer, du kan bruge i din undervisning, så du og din klasse får mest muligt ud af jeres avisprojekt.

ARTIKLENS ELEMENTER

En artikel er opbygget af en række elementer, som er med til at udgøre den journalistiske genre. Det er forskelligt fra avis til avis, hvordan en bestemt artikeltype er opbygget.

På de næste sider finder du tre eksempler på standardartikler fra hhv. Ekstra Bladet, Politiken og Jyllands-Posten. Tag udgangspunkt i den avis du og din klasse arbejder med, og vær opmærksom på, at ikke alle elementer altid behøver at være til stede i en artikel.

EKSTRA BLADET

The screenshot shows a newspaper page with the following elements:

- Page Header:** 18 | Ekstra Bladet | MANDAG 11. JANUAR 2016
- Main Title:** 1,6 mio. seere hygger
- Section Header:** ANMELDERNE VENDTE TOMMELEN NED: Seriens popularitet har aldrig været større, men kritikerne vender stadig ryggen til den elskede folkekomædie, der også topper dvd-salget
- Image:** A woman in a blue swimsuit and goggles on a beach.
- Text Snippets:**
 - Rubrik:** ANMELDERNE VENDTE TOMMELEN NED: Seriens popularitet har aldrig været større, men kritikerne vender stadig ryggen til den elskede folkekomædie, der også topper dvd-salget
 - Underrubrik:** Vi har faktisk svært ved at få hænderne ned de her dage
 - Byline:** Hver 'Badehotellet' er en chance for at komme med i en fremtidig udgave af 'den bog' '20 år senere, du skal se'?
 - Citat:** "Det betyder meget mere for mig, hvad vores seere mener. Det er jo hele vores eksistensgrundlag"
 - Brødtekst:** "Vi har faktisk svært ved at få hænderne ned de her dage. At det kan lade sig gøre"
 - Mellemrubrik:** Ingen garantier
 - Billedtekst:** "Badehotellet" er TV2's største succes på fiktionsskærmen siden 'Strisser på Samsø'. Pudsigt nok spiller skuespilleren Annelise Drejler op hovedrolle i begge serier. FOTO: TV 2

10 | INTERNATIONALT

Læger uden Grænser har fået nok af FN

Et kommende FN-topmøde om verdens humanitære problemer vil kun ende med tomme ord, mener Læger uden Grænser, der nu vil boykotte mødet.

NYHEDSBLAD

CLAUDIA THOMPSON OG JESPER KESTING

Læger uden Grænser eller i bedste fald den begyndende sæsonindsatserne på beboerne i Ghazni-provinsen i Afghanistan, som er blevet ramt af en af de mest alvorlige naturkatastrofer i verden. Men selv om FN-topmødet om verdens humanitære problemer vil kun ende med tomme ord, mener Læger uden Grænser, der nu vil boykotte mødet.

tober humanitære katastrofer spiller en stor rolle i FN's arbejde. Men selv om FN-topmødet om verdens humanitære problemer vil kun ende med tomme ord, mener Læger uden Grænser, der nu vil boykotte mødet.

NYHEDSBLAD

CLAUDIA THOMPSON OG JESPER KESTING

Læger uden Grænser eller i bedste fald den begyndende sæsonindsatserne på beboerne i Ghazni-provinsen i Afghanistan, som er blevet ramt af en af de mest alvorlige naturkatastrofer i verden. Men selv om FN-topmødet om verdens humanitære problemer vil kun ende med tomme ord, mener Læger uden Grænser, der nu vil boykotte mødet.

tober humanitære katastrofer spiller en stor rolle i FN's arbejde. Men selv om FN-topmødet om verdens humanitære problemer vil kun ende med tomme ord, mener Læger uden Grænser, der nu vil boykotte mødet.

NYHEDSBLAD

CLAUDIA THOMPSON OG JESPER KESTING

Læger uden Grænser eller i bedste fald den begyndende sæsonindsatserne på beboerne i Ghazni-provinsen i Afghanistan, som er blevet ramt af en af de mest alvorlige naturkatastrofer i verden. Men selv om FN-topmødet om verdens humanitære problemer vil kun ende med tomme ord, mener Læger uden Grænser, der nu vil boykotte mødet.



FORBUDT MÅL: De er nød til at søge om beskyttelse i Kabul, Afghanistan, der blev bombardert tre gange i løbet af de sidste fem dage.



'TERRY HONEY': De er nød til at søge om beskyttelse i Kabul, Afghanistan, der blev bombardert tre gange i løbet af de sidste fem dage.



'TERRY HONEY': De er nød til at søge om beskyttelse i Kabul, Afghanistan, der blev bombardert tre gange i løbet af de sidste fem dage.

Drab: Hvordan verdens mest avancerede militær bombede og smadrede et hospital og dræbte 42 uskyldige civile

Det burde ikke kunne ske, men alligevel førte et mismask af tekniske fejl, misforståelser og sjusk til nedleggelsen af et Læger uden Grænser-hospital i Afghanistan. 42 lagere, sygeplejersker og patienter blev dræbt, stræbtes blev skåret, men sidder alle baglæjere bliver aldrig retribuet.

NYHEDSBLAD

CLAUDIA THOMPSON OG JESPER KESTING

Konventionerne for det sidste mål i Afghanistan, som er blevet ramt af en af de mest alvorlige naturkatastrofer i verden. Men selv om FN-topmødet om verdens humanitære problemer vil kun ende med tomme ord, mener Læger uden Grænser, der nu vil boykotte mødet.

tober humanitære katastrofer spiller en stor rolle i FN's arbejde. Men selv om FN-topmødet om verdens humanitære problemer vil kun ende med tomme ord, mener Læger uden Grænser, der nu vil boykotte mødet.

NYHEDSBLAD

CLAUDIA THOMPSON OG JESPER KESTING

Læger uden Grænser eller i bedste fald den begyndende sæsonindsatserne på beboerne i Ghazni-provinsen i Afghanistan, som er blevet ramt af en af de mest alvorlige naturkatastrofer i verden. Men selv om FN-topmødet om verdens humanitære problemer vil kun ende med tomme ord, mener Læger uden Grænser, der nu vil boykotte mødet.

tober humanitære katastrofer spiller en stor rolle i FN's arbejde. Men selv om FN-topmødet om verdens humanitære problemer vil kun ende med tomme ord, mener Læger uden Grænser, der nu vil boykotte mødet.

NYHEDSBLAD

CLAUDIA THOMPSON OG JESPER KESTING

Læger uden Grænser eller i bedste fald den begyndende sæsonindsatserne på beboerne i Ghazni-provinsen i Afghanistan, som er blevet ramt af en af de mest alvorlige naturkatastrofer i verden. Men selv om FN-topmødet om verdens humanitære problemer vil kun ende med tomme ord, mener Læger uden Grænser, der nu vil boykotte mødet.

tober humanitære katastrofer spiller en stor rolle i FN's arbejde. Men selv om FN-topmødet om verdens humanitære problemer vil kun ende med tomme ord, mener Læger uden Grænser, der nu vil boykotte mødet.

tober humanitære katastrofer spiller en stor rolle i FN's arbejde. Men selv om FN-topmødet om verdens humanitære problemer vil kun ende med tomme ord, mener Læger uden Grænser, der nu vil boykotte mødet.

tober humanitære katastrofer spiller en stor rolle i FN's arbejde. Men selv om FN-topmødet om verdens humanitære problemer vil kun ende med tomme ord, mener Læger uden Grænser, der nu vil boykotte mødet.

Rubrik

Faktaboks

tober humanitære katastrofer spiller en stor rolle i FN's arbejde. Men selv om FN-topmødet om verdens humanitære problemer vil kun ende med tomme ord, mener Læger uden Grænser, der nu vil boykotte mødet.

Faktaboks

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Rubrik

Faktaboks

tober humanitære katastrofer spiller en stor rolle i FN's arbejde. Men selv om FN-topmødet om verdens humanitære problemer vil kun ende med tomme ord, mener Læger uden Grænser, der nu vil boykotte mødet.

Faktaboks

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Rubrik

Faktaboks

tober humanitære katastrofer spiller en stor rolle i FN's arbejde. Men selv om FN-topmødet om verdens humanitære problemer vil kun ende med tomme ord, mener Læger uden Grænser, der nu vil boykotte mødet.

Faktaboks

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Rubrik

Faktaboks

tober humanitære katastrofer spiller en stor rolle i FN's arbejde. Men selv om FN-topmødet om verdens humanitære problemer vil kun ende med tomme ord, mener Læger uden Grænser, der nu vil boykotte mødet.

Faktaboks

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Rubrik

Faktaboks

tober humanitære katastrofer spiller en stor rolle i FN's arbejde. Men selv om FN-topmødet om verdens humanitære problemer vil kun ende med tomme ord, mener Læger uden Grænser, der nu vil boykotte mødet.

Faktaboks

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Rubrik

Faktaboks

tober humanitære katastrofer spiller en stor rolle i FN's arbejde. Men selv om FN-topmødet om verdens humanitære problemer vil kun ende med tomme ord, mener Læger uden Grænser, der nu vil boykotte mødet.

Faktaboks

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Rubrik

Faktaboks

tober humanitære katastrofer spiller en stor rolle i FN's arbejde. Men selv om FN-topmødet om verdens humanitære problemer vil kun ende med tomme ord, mener Læger uden Grænser, der nu vil boykotte mødet.

Faktaboks

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

Brødtekst

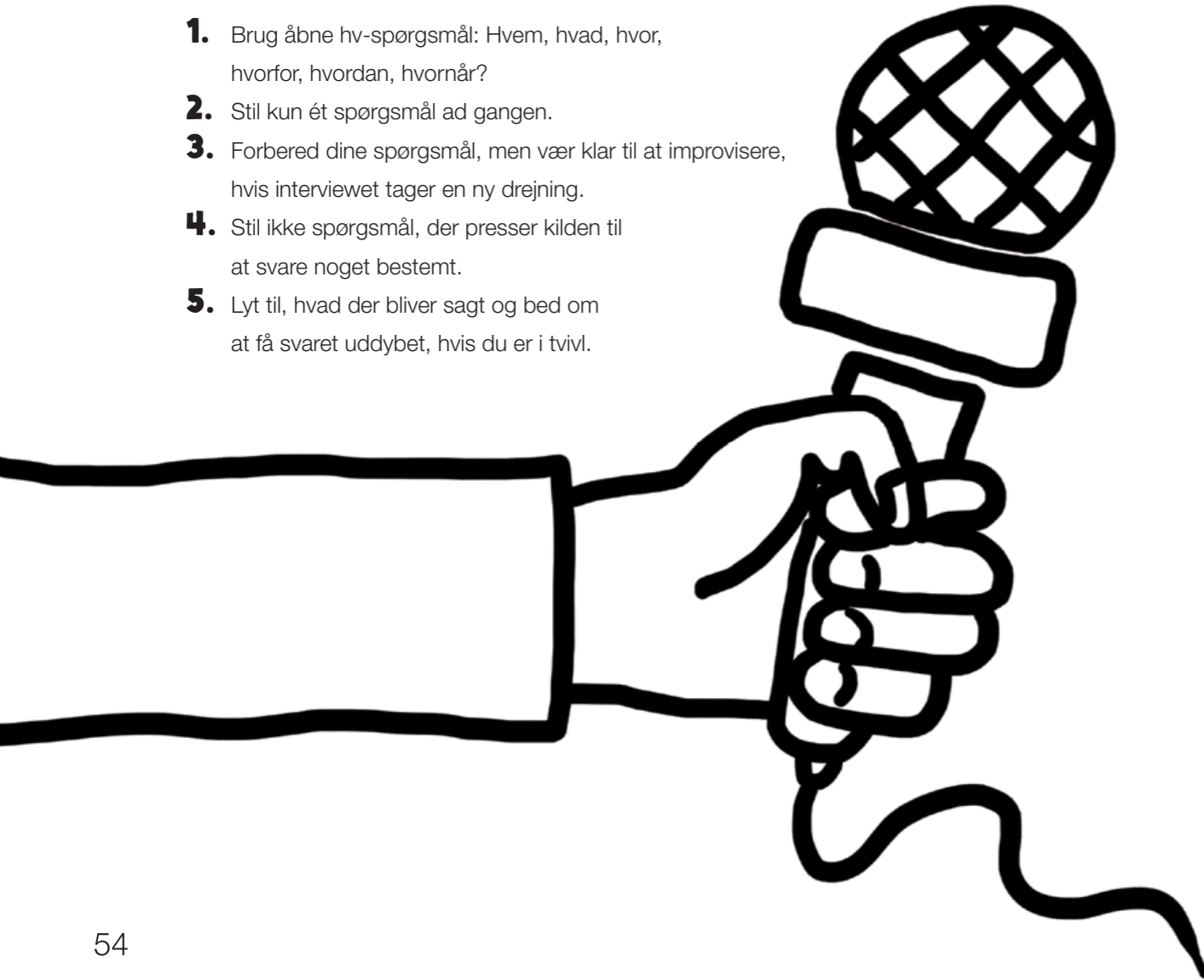
Brødtekst

Brødtekst

DET GODE INTERVIEW

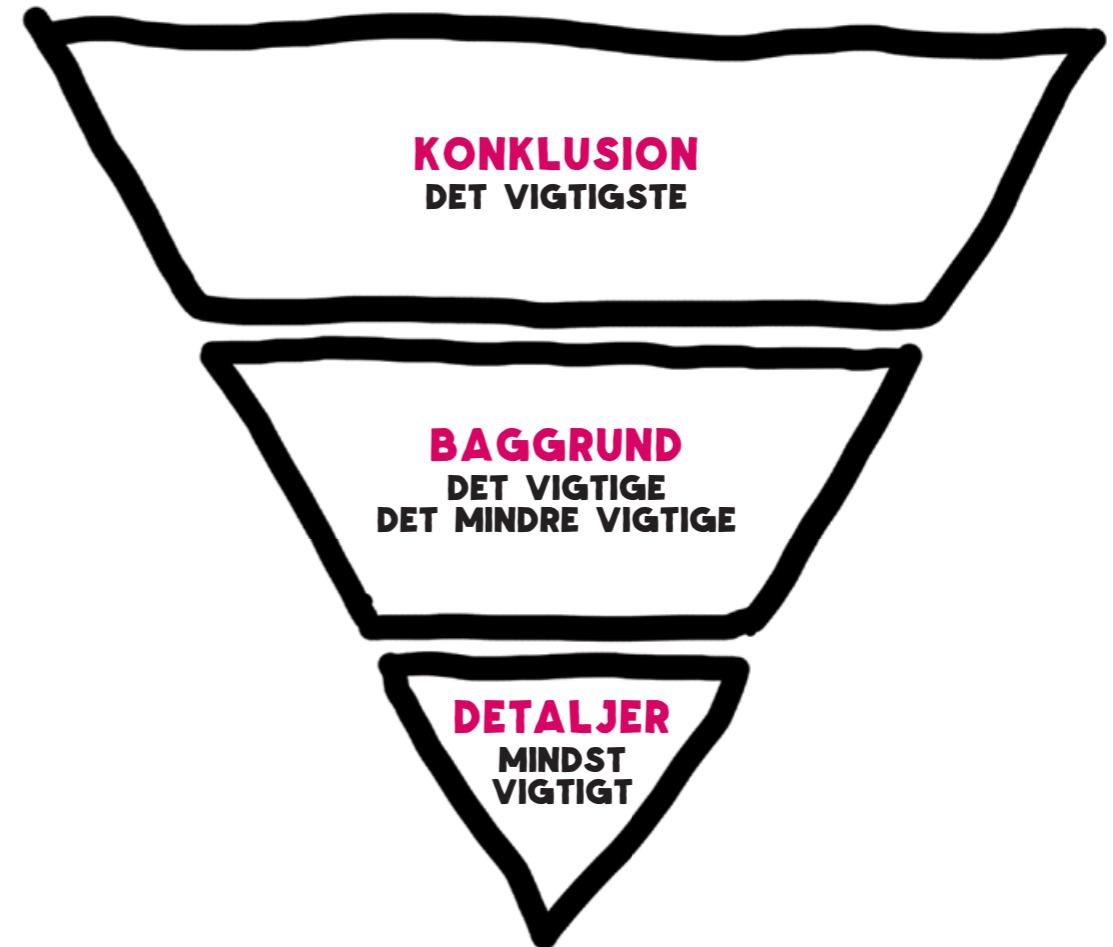
Når du som journalist skal skaffe dig viden og finde ud af, hvad din historie handler om, er du nødt til at interviewe folk, der ved noget om historien eller er indblandet i den. At interviewe betyder at tale med folk og stille dem spørgsmål på læsernes vegne og få dem til at svare, så du kan skrive det i din artikel.

1. Brug åbne hv-spørgsmål: Hvem, hvad, hvor, hvorfor, hvordan, hvornår?
2. Stil kun ét spørgsmål ad gangen.
3. Forbered dine spørgsmål, men vær klar til at improvisere, hvis interviewet tager en ny drejning.
4. Stil ikke spørgsmål, der presser kilden til at svare noget bestemt.
5. Lyt til, hvad der bliver sagt og bed om at få svaret uddybet, hvis du er i tvivl.

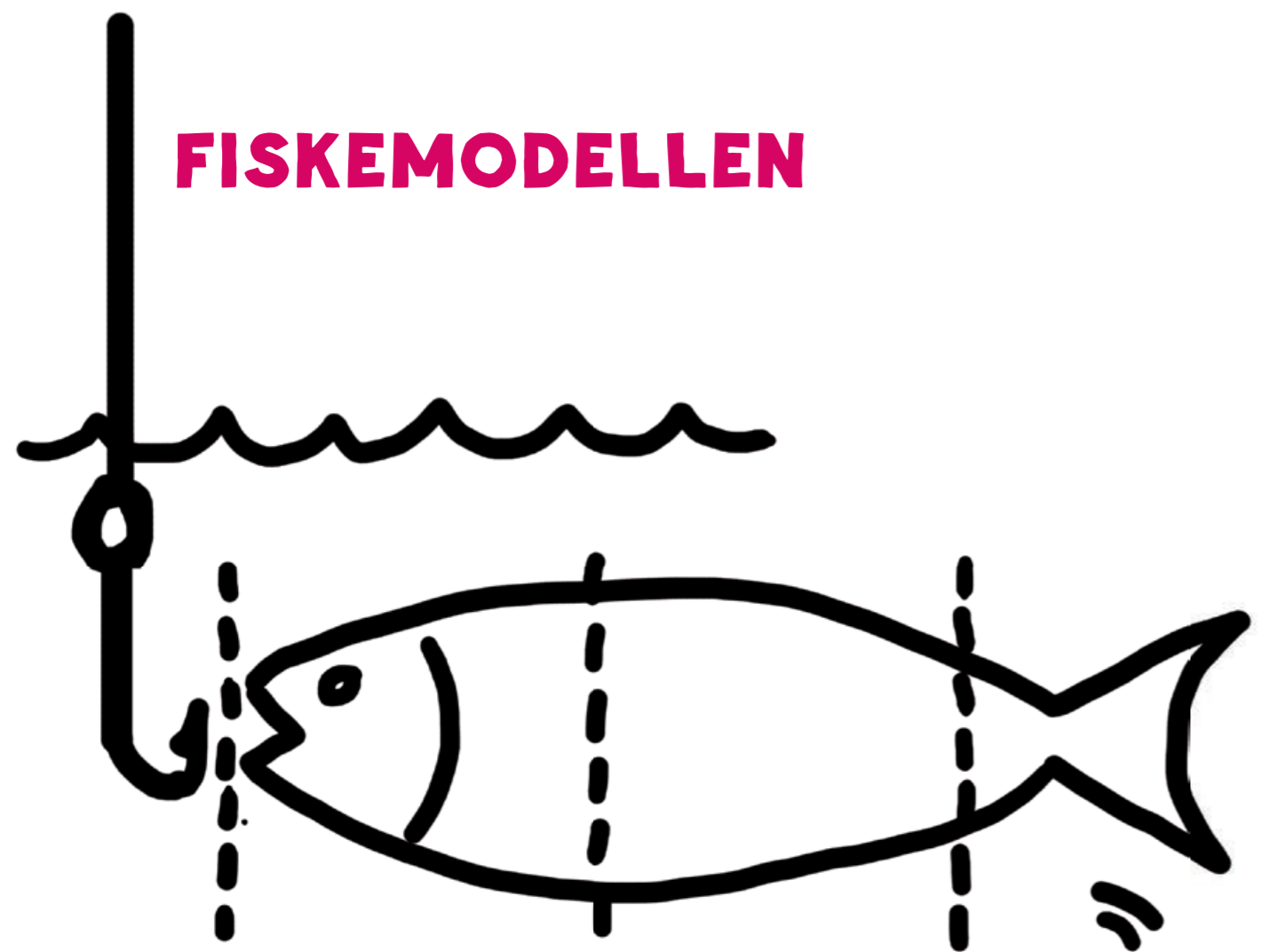


NYHEDSTREKANTEN

Nyhedstrekanten er en fortælle teknik, der bruges, når journalisten skal skrive en nyhed. I modsætning til en videnskabelig artikel eller stil skal en nyhedsartikel altid starte med konklusionen og den vigtigste information: Hvem, hvad, hvor? Dernæst uddybes artiklen med baggrunden for nyheden, hvorefter artiklen runder af med de mindre vigtige detaljer. Hvis læserne har travlt, kan de altså nøjes med at læse det første afsnit, og alligevel vil nyheden stå klart for dem. Alt det vigtige skal altså komme først i artiklen.



FISKEMODELLEN



Krogen og hovedet

Rubrikken og brødtekstens begyndelse.

Hovedet skal 'vise tænder' og krogen skal 'bide sig fast' i læserne, så de får lyst til at læse videre.

Kroppen

Brødtekstens midte.

Her skal der være 'kød på benene'; redegøres, forklares og dokumenteres grundigt.

Halen

Brødtekstens slutning.

Til sidst skal 'fisken' slå et svirp med halen med en pointe der binder historien sammen.

DE FEM NYHEDSKRITERIER

AKTUALITET:

ARTIKLEN SKAL HANDLE OM NOGET, DER LIGE ER SKET, ELLER SOM SNART VIL SKE

VÆSENTLIGHED:

ARTIKLEN SKAL VÆRE VÆSENTLIG FOR JERES LÆSERE

IDENTIFIKATION:

ARTIKLEN SKAL FÅ LÆSERNE TIL AT IDENTIFICERE SIG SELV MED HISTORIEN

SENSATIONELT:

ARTIKLEN SKAL INDEHOLDE NOGET UVENTET OG OVERRASKENDE

KONFLIKT:

ARTIKLEN SKAL INDEHOLDE EN KONFLIKT

NB. Konflikten - i den bogstaveligste forstand - bruges anderledes indenfor den konstruktive journalistisk, som blev præsenteret tidligere i materialet. Her er det i langt højere grad udfordringer og løsninger, der er i fokus.

DEN GODE VINKEL

Vinklen er journalistens arbejdsredskab til at skrive sin artikel. Man kan ikke fortælle det hele i en artikel, og det er derfor nødvendigt at udvælge et udsnit af historien. Dette kaldes for vinklen og den påstand, som journalisten dokumenterer i artiklen. Fordelen ved vinkling er, at journalisten kan gå helt i dybden inden for en afgrænset del af emnet. En klar vinkel gør det lettere at til- og fravælge information, at udvælge og interviewe kilder samt at fange læseren.

Arbejdet hen imod vinklen

- > Hvor ligger den bedste historie for målgruppen i min idé og research?
- > Hvad har jeg af fakta, citater, billeder og sanseindtryk?

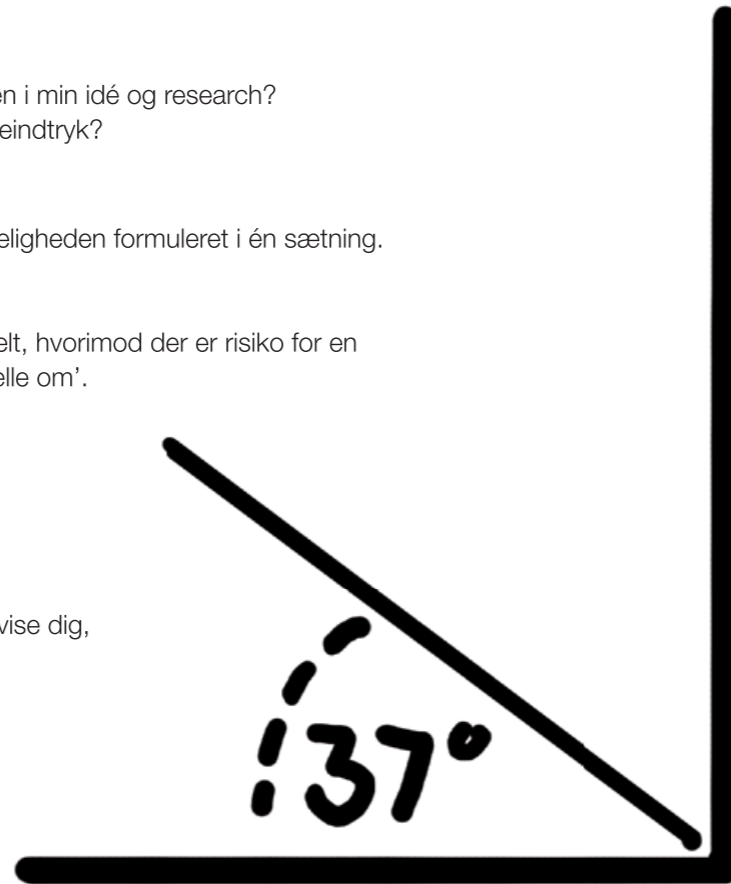
Sådan bygges vinklen op

- > En vinkel er altså en konkret påstand om virkeligheden formuleret i én sætning.
- > Fuldfør sætningen: "Jeg vil fortælle at..."
- > Bemærk: ikke om..., men at...
På den måde bliver det mere konkret og enkelt, hvorimod der er risiko for en alt for bred vinkel, hvis man siger 'jeg vil fortælle om'.

Vis vinklen

- > Vinklen skal hurtigt fremgå af artiklen.
- > Det vigtigste først.
- > Vinklen er en slags varedeklaration.

Lad evt. dine elever lave en vinkel, som de skal vise dig, før de går i gang med at skrive deres artikel.



GODE RÅD TIL LAYOUT

> Layoutet er vigtigt

Layoutet er læsernes første indtryk af jeres avis. Det skal være lækkert at se på og nemt at finde rundt i. Jo bedre jeres layout er, jo flere får lyst til at læse jeres avis.

> Prioriter den vigtigste artikel

Vælg den artikel som er den vigtigste og giv den masser af plads, det største foto og rubrik.

> Vælg et foto af høj kvalitet

Læserne ser altid fotoet først. Derfor er det vigtigt, at fotoet fanger øjet. I skal vurdere fotoets blikfang, budskab, farver osv.

> Leg med rubrikken

Skriv en rubrik, som spiller sammen med fotoet. Rubrikken skal være letforståelig og dækkende for historien. En rubrik skal altid være aktiv og konkret. I underrubrikken kan I fortælle mere om historiens indhold. Undgå overdrivelser og klicheer, og undgå tegn (!?) og forkortelser (fx, osv.).

> Brug mellemrubrikker

Mellemrubrikker deler brødteksten op og giver øjet en kort hvilepause. Velskrevne mellemrubrikker lokker læserne videre i teksten.

> Billedtekster skaber sammenhæng

Der skal være billedtekster ved alle fotos. Billedteksten bør skabe sammenhæng mellem fotoet og teksten. Billedteksten fortæller fx hvem og hvad, der er på billedet. Den kan også bruges til en ekstra oplysning, som ikke står i artiklen.

> Kreditér

Journalisten krediteres i en byline og fotografen krediteres under billedet.

> Faktaboks og brødtekstbillede

Overvej om artiklen skal indeholde en faktaboks eller et brødtekstbillede, som kan supplere historien. Journalisten udfylder faktaboks, brødtekstbillede og citat i skriv-fasen, men det er layouteren, der skal placere dem i artiklen.

> Citater

Citater er en indgang ind i artiklen og kan være et godt virkemiddel.

FIF FRA DANSKLÆREREN

- LÆRINGSMÅL OG PROCES

Dansklærer, Camilla Rieper-Holm på Lillevang Skole i Allerød, deltog i Mediekonkurrencen, foråret 2018, og vandt med sin 7. klasse. I dette afsnit deler hun ud af sine bedste erfaringer fra avisprocessen frem til deadline. Afsnittet er delt op i tre faser, hvor Camilla beskriver hvilke læringsmål, hun har planlagt undervisningen ud fra og hvordan de derpå gået til opgaven. På næste side har Camilla samlet en liste med sine bedste tips til et vellykket avisprojekt.

1. OPSTART

- MOTIVATION OG GENKENDELIGHED

Læringsmål

- > Eleverne skal have tændt konkurrencegenet og få en brændende motivation.
- > Eleverne skal kunne forholde sig til og tænke "bredt" i forhold til temaet.

Peptalk

Op til konkurrencestart var mit vigtigste fokus at tænde en ild i eleverne i forhold til at stille op i en konkurrence; en peptalk af de helt store, så de fra start var opsatte på at sætte alt ind for at gøre det godt og gerne ville vinde.

"Min didaktiske grundtanke er i alle sammenhænge, at hvis jeg stiller store forventninger og krav til mine elever - og gør det med kærlighed og omsorg for den enkelte - så får de troen på, at de kan, og det kan de!"

Camilla Rieper-Holm, dansklærer på Lillevang Skole

Brainstorm

Herefter brainstormede vi ud fra mantraet: Vi skal tænke stort og bredt! Ud i alle kroge af temaet, så vi også får skæve og anderledes historier end de mest oplagte. At have mange ideer er et must. Blandt alle de mange ideer kommer de geniale, som skal bære avisen. Jeg sendte yderligere besked hjem til forældrene, inddrog dem i processen og opfordrede til, at de hjemme ved middagsbordet brainstormede med.

2. GENRER OG FAGBEGREBER

- TEORIEN SKAL VÆRE I ORDEN!

Læringsmål

- > Eleverne skal opnå kendskab til avisgenrer, avistyper, layout, pressefoto m.m.
- > Eleverne skal indgå i samarbejde, tage ansvar, overholde aftaler og deadlines.

Teori og fagbegreber

Sideløbende med den brede brainstorm kørte vi et teoriforløb med fokus på fagbegreber i informations- og opinionsgenren med eksempler fra aviser: Hvad gør en rubrik fængende? Hvad er et godt pressefoto? De gode pressefotos som blikfang er over halvdelen af avisen!

Undervejs har eleverne lavet små skriveøvelser, hvor de bl.a. skulle skrive iøjnefaldende rubrikker og fængende underrubrikker. Derudover har de læst og analyseret eksemplariske artikler fra diverse aviser.

3. OPSØGENDE JOURNALISTIK

- KILDER, VINKLING OG KOMPETENCER

Læringsmål

- > Eleverne skal være opsøgende og tale med både erfarings- og ekspertkilder.
- > Eleverne skal researche og bruge "det gode interview" til at vinkle artiklerne.

Gode kilder og opsøgende journalistik

At arbejde opsøgende og tage kontakt til kilder er afgørende. Det kan være grænseoverskridende for eleverne, men i den grad lærerigt og udfordrende. Det erfarer jeg min 7. klasse. Flere syntes, det var svært at ringe eller mødes med kilder til at starte med: "det er akavet" var nok den vending, jeg hørte flest gange i det opsøgende arbejde. Men når det lykkedes, var det meget begejstrede og selvtilfredse elever, jeg fik hjem.

Vinkling, respons og forskellige kompetencer

Da interviewmaterialet var indsamlet, var det tid til at vinkle historierne: Hvad er det vigtigste, kilderne har sagt og hvordan får vi formuleret det i en fængende rubrik?

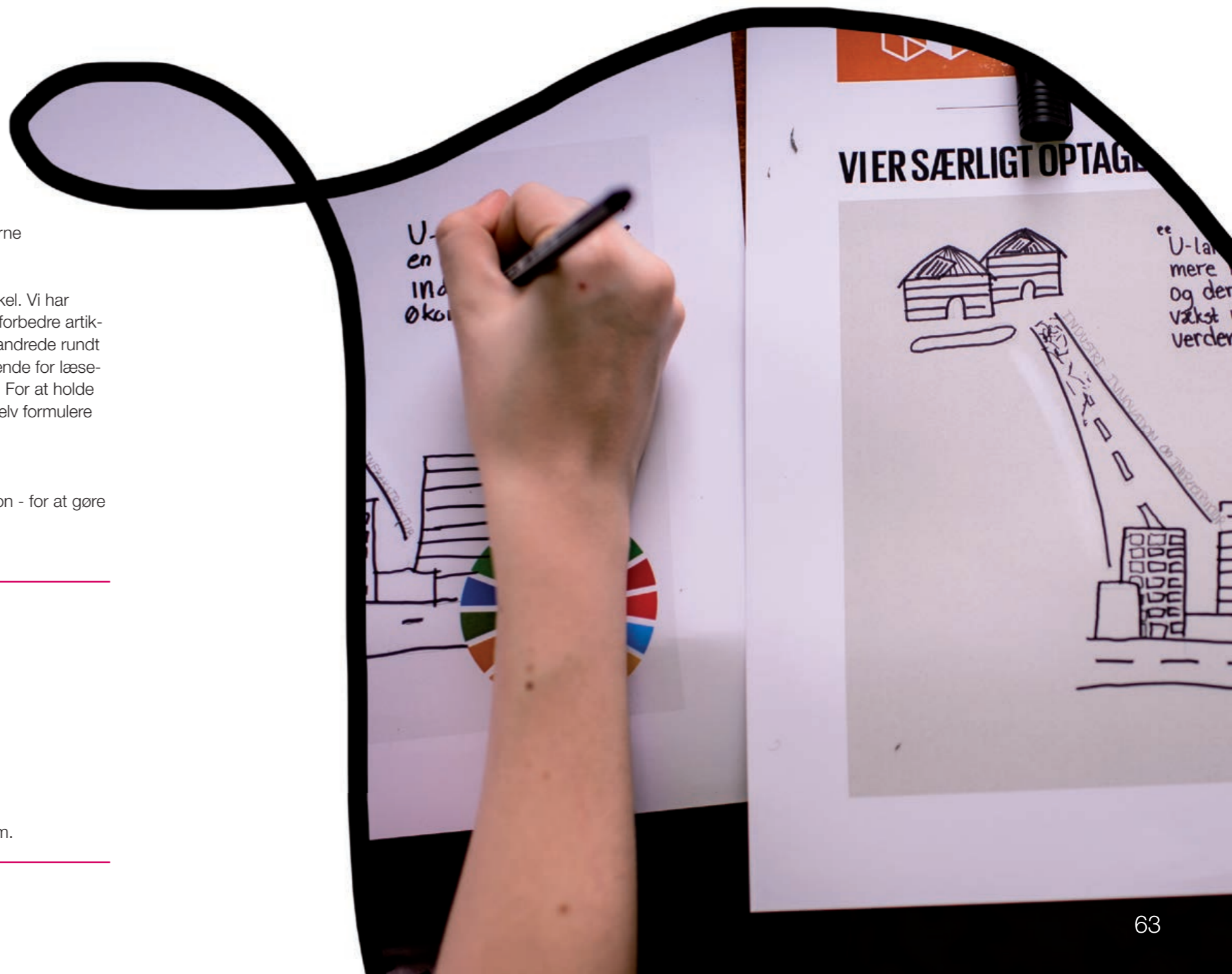
At skrive gode artikler er en proces, og der var langt fra det første skriveudkast til den færdige artikel. Vi har arbejdet med respons, hvor jeg har modtaget skriveudkast og givet responspunkter tilbage for at forbedre artiklerne over flere omgange. Yderligere har vi udnyttet klassens skrivekompetencer, hvor artiklerne vandrede rundt i klassen. Når vi fx havde brug for noget billedsprog for at gøre en artikel mere levende og fængslende for læseren, sendte vi den hen til nogle af de skrivere, som har særlige kompetencer indenfor det område. For at holde os indenfor genren, var eleverne meget opmærksomme på at veksle mellem citater fra kilder og selv formuleret tekst i avissprog, som bandt artiklerne sammen.

Layout

Inden avisen blev sendt til tryk, sørgede en håndfuld elever - med teknisk overskud samt motivation - for at gøre en ekstra indsats for finpudsning af layout. Layoutet skal jo fange øjet og se toplækkert ud!

MINE BEDSTE FIF:

- > Kom i gang i god tid.
 - > Skab en motivation hos eleverne og lad dem forstå, at det kræver en kæmpe indsats.
 - > Vær opsøgende - eleverne skal ud og møde den virkelige verden.
 - > Tænk stort og bredt!
 - > Tænk også på at få de skæve og anderledes historier med.
 - > Inddrag forældrene.
 - > Arbejd målrettet med avisen som genre, så de kender og forstår alle avisens genrer.
 - > Arbejd procesorienteret med skriverespons - første skriveudkast er ikke det færdige!
 - > Udnyt alle elevernes gode kompetencer, fx forskellige skrivekompetencer, teknisk overskud m.m.
-



Lærermaterialet er udviklet af Skoleafdelingen i JP/Politikens Hus og Verdens Bedste Nyheder.

Kopiering til undervisningsbrug er lovligt ved korrekt kildeangivelse. Alle rettigheder er forbeholdt Skoleafdelingen i JP/Politikens Hus og Verdens Bedste Nyheder.

Kopiering i forbindelse med Mediekonkurrencen er tilladt.

Forfattere:

Karoline Rahbek, Sophie Jo Rytter (Verdens Bedste Nyheder)
Nana Mikkelsen (Skoleafdelingen i JP/Politikens Hus)
Ea Vejlbj Baggsgaard (Skoleafdelingen i JP/Politikens Hus)

Ansvarshavende redaktør:

Thomas Ravn-Pedersen (Verdens Bedste Nyheder)
Katrine Haagensen Franck (Skoleafdelingen i JP/Politikens Hus)

Layout:

Claus Hald Simmelsgaard



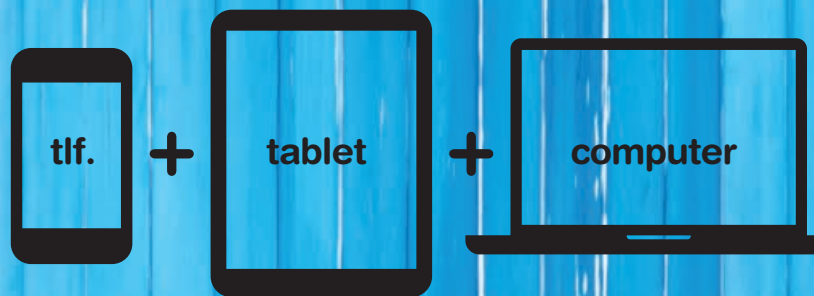
Jyllands-Posten

POLITIKEN
den levende avis

**Ekstra
Bladet**

Foto: CCBY Jechstra





LAV AVIS ÅRET RUNDT PÅ NEWSDESK.DK

VERDENS
BEDSTE
NYHEDER



Jyllands-Posten

POLITIKEN
den levende avis

**Ekstra
Bladet**